

KORĖJOJE JAV KARO JĖGOS LAIMĖJO MŪŠI

MEKSIKOS PASIENYJE SUČIUPTAS DAR VIENAS ATOMO ŠNIPAS

Policija suėmė Morton Sobellį, kuris padėjo J. Rosenbergui rinkti paslaptis rusams

WASHINGTON, D. C., rugp. 18 d. — Teisingumo departamentas paskelbė, kad jau suimtas dar vienas šnipas, teikęs žinias rusams. Šiandien ryte Meksikos pasienyje FBI sučiupo 33 metų Morton Sobellį, kuris jau bandė pabėgti nuo teismo. Birželio mėnesį jis patyrė, kad policija nori jį apklausti. Nieko nelaukęs, jis tuojau patraukė į Laredo ir pabėgo į Meksiką. Meksikos policija jį sučiupo, o šiandien deportavo į JAV. Vos jis perėjo sieną šiandien ryte, tuojau buvo areštuotas.

Šiandien pat jis nuvestas pas JAV komisijonierių ir apkaltintas šnipinėjimu. Teisingumo departamentas prašo komisijonierių leisti Sobellį pervežti į New Yorką, kad ten galėtų patraukti jį teisman. Pasirodo, kad Sobell yra jau suimto inžinieriaus Julius Rosenberg svainis. Pastarasis bendradarbiavo su apkaltintu Harry Goldu.

ŠNIPINĖJO KELI GIMINIEČIAI

Dabar aiškėja, kad rusams šnipinėjė keli giminiečiai. Atrodo, kad vyriausio šnipų tinklo organizatorium buvo Rosenberg. Jis įtraukė į tinklą karo metu Alamos srityje tarnavusį žmonos broį. Dabar aiškėja, kad jo svainis Sobell taip pat rinko žinias. Harry Gold taip pat veikė pagal Rosenbergo ir jo žmonos nurodymus.

Savo laiku Sobell tarnavo laivynė, jis buvo civilinis inžinierius. Reikia manyti, kad patirtas laivynė žinias jis perduodavo rusų šnipams.

Sustabdė kitą komunistų laikraštį

WUPPERTAL, Vokietija. — Prancūzų vyriausybė šiandien uždarė dar vieną komunistų partijos laikraštį.

Čia komunistai leido "Unser Tag". Šis laikraštis neprisilaikė nustatytų spaudos taisyklių ir sklaidė melagingas bei kiršinančias žinias.

Isiveržus komunistams į Pietų Korėją, Vakarų Vokietijoje jau uždaryti 11 komunistų laikraščių.

Pasitiki nauja belgu valdžia

BRIUSELIS, Belgija. — Belgijos parlamentas šiandien pareiškė pasitikėjimą naujai sudarytai vyriausybei. Už pasitikėjimą balsavo 107 atstovai, o prieš jį pasisakė 78. Premjeras Joseph Pholien šiandien eis į senatą ir prašys pareikšti pasitikėjimą. Manoma, kad krikščionių partijos veikėjas ir čia surinks reikalingą balsų skaičių.

Regentas norėjo, kad van Zeeland sudarytų kabinetą, bet jis

"NAUJIENŲ"

raštinė atdara kasdien nuo 9 ryto iki 5 vak., šeštadienį nuo 9 iki 12-tos diena, sekmadienį uždaryta.

nepajėgė. Pholien kabinete van Zeeland eis užsienio ministerio pareigas.

Krikščionių eilėse kilo didelių nesutikimų dėl Leopoldo. Jie parsikvietė karalių, o vėliau patys privertė jį trauktis.

Greičiausioji skaičiavimo mašina

LOS ANGELES, Cal. — Kalifornijos Universitetas, vyriausybės padedamas, pastatė pačią greičiausią skaičiavimo mašiną. Specialistai pripažįsta, kad pavyko smaginti pačius skubiausius smegenis.

Mašina naudojama šaudymo lentelėms sudaryti, oro spaudimui ir skrendančių lėktuvų apskaičiuoti ir naudojamam gazolinui. Ji gali apskaičiuoti atomo bombų energiją ir neutronų jėgą.

Ji gali sudėti, atimti, dauginti, dalyti ir šaknis traukti iš didelių skaičių. 10 skaitmenų turinčius skaičius ji gali sudėti 64 milijoninių sekundės dalių laikotarpyje.

PALENGVINA MATEMATIKŲ DARBĄ

Naujai pastatytoji mašina palengvina matematikų darbą. Į keturias valandas ji atliko 150 įvairių algebros operacijų, kurioms atlikti pašėliu būtų reikėję metų.

Vienas britų mokslininkas praleido penkeris metus skaičiuodamas Pi (apskritimo ir spindulio santykį) iki 707 dešimtųjų, tuo tarpu naujai pastatytoji mašina neužtruko nė dviejų dienų apskaičiuoti iki 2000 dešimtųjų.

Naujai pastatytoji mašina kainuoja 250,000 dolerių. Ją naudoja National Bureau of Standards įvairiems apskaičiavimams. Ji veikia pagal elektronų energiją, apskaičiavimai eina pagal katodinius spindulius.

—Gen. Bradley penktadienį informavo prezidentą Trumaną apie įvykius Korėjoje ir kitose srityse.

—Adm. Sherman, JAV laivyno viršininkas, šeštadienį išskrido į Tokiją, kad galėtų pasitarti su gen. MacArthur apie reikalingas laivyno jėgas.

Šiaurės Korėjos karys prie savo tanko. Jis užmuštas, o jo tankas taip pat sudaužytas.

JAV PASIEKĖ NAUJAS BŪRYS LIETUVIŲ TREMTINIŲ

NEW YORK, N. Y., rugp. 18 d. — Šiandien JAV pasiekė naujas būrys lietuvių tremtinių. Atvyko šie žmonės:

Arasimavičius, Albertas. Jis apsigyvens — 4238 S. Campbell Ave., Chicago, Ill.

Augustaitis, Bladas, Grožvyda — 431 Walnut St., Newark 5, N. J.

Bálnys, Vladas, Elena, Alfonso — 1501 E. Luzerne St., Philadelphia, Pa.

Bertuleit, Maria, Jurgis — 221 Sawtell Ave., Brockton, Mass.

Blauzdys, Feliksas — 2983 E. Grand Blvd., Detroit, Mich.

Breivė, Irvis, Stanislava — R 2, Box 870, Scottville, Mich.

Bruožis, Vincas, Magdalena — 6911 Superior Ave., Cleveland, Ohio.

Cibulskis, Sofija, Izolina — 629 54th St., Pittsburgh, Pa.

Dambrauskas, Petras — 819 W. 43rd Pl., Chicago 8, Ill.

Dumčius, Petronėlė, Augustinas — 123rd St., Orland Park, Ill.

Garalevičius, Antanas, Marcelė, Ona — 4350 S. Rockwell, Chicago 32, Ill.

Gindvila Marija — 48 S. 19th St., Pittsburgh 3, Pa.

Ilgūnas, Elena — 243 Front St., Brooklyn, N. Y.

Istganaitis, Juozas — Rt. 1, Irons, Lake County, Mich.

Itomlenskis, Rotislavas, Irma — 3725 S. Wallace St., Chicago 9, Ill.

Ivaškevičius, Elena, Haris, Lilija, Antanas — 3352 "U" St., Omaha, Nebr.

Jastrumskienė, Petrė — 10512 Indiana Ave., Chicago, Ill.

Juknevičius, Kazimieras — 2613 E. Ontario St., Philadelphia, Pa.

Kazlauskas, Gasparas, Aldona — Irena, Angelika — 17414 Neff Rd., Cleveland, Ohio.

Kesminas, Jonas, Julija — 3440 S. Lowe Ave., Chicago 16, Ill.

Kežys, Jurgis — 46 Varet St., Apt. 25, Brooklyn, N. Y.

Kruliškauskas, Antanas — 549 W. 18th St., Chicago 16, Ill.

Kudirka Juozas — 222 "L" St., So. Boston, Mass.

Kvecas, Jonas, Valerija, Adelė, Zigmuntas, Aldona, Erika, Vilhelmas — 3243 W. 109th St., Chicago, Ill.

BALFo Imigracijos Komitetas

Rusai nemoka austrams jokių maitų

VIENA, Austrija. — Sovietų valdžia importuoja įvairius gaminius į Austriją, bet nemoka jokio maito. Be to, ji kontroliuoja visą eilę įmonių, kurios savo laiku priklausė vokiečiams.

Dabar minėtos įmonės pradėjo gaminti ir mesti rinkon kai kurias prekes. Rusai veža žaliavą ir minėtas dirbtuves. Už įvežimą jie nieko nemoka. Paskutinėmis savaitėmis rusai metė į rinką puodus, keptuvus, muilą, degtinę ir kitokius gaminius. Juos pardavinėja bent trečdaliu pigiau negu kitos krautuvės, turinčios mokėti valstybės mokesčius. Rusų kontroliuojamos krautuvės yra pilnos pirkėjų.

Finansų ministeris Dr. Eugene Margaretha pranešė parlamentui, kad sovietų valdžia, nemokėdama maitų už degtinę, praeitais metais atėmė iš austrų išdo 30 milijonų šilingų, o šiais metais jau atėmė 35 milijonus šilingų. Panašia elgsena rusai gali išgrauti Austrijos ūkį.

—Tvirtinama, kad Malikas siūlo baigti Korėjos karą prižadėjimu praversti rinkimus visame krašte. Saugumo taryboje niekas netiki komunistų "rinkimais". Jis įtikinėjo tarybos narius, kad komunistai praves "padorius rinkimus".

—Sen. Tydings pasiūlo įstatymo projektą, kuris įves visuotinę karišką apmokymą.

Vėliausios Žinios

—Prezidentas Trumanas vakar paskyrė gen. Bedell Smith vyriausiu centralinės žvalgybos įstaigos viršininku. Adm. Hiltenkoetter, kuris iki šio meto buvo viršininko pareigas, paskirtas aktyvion laivyno tarnybon. Gen. Smith karo metu buvo gen. Eisenhowerio štabo viršininkas, o vėliau jis buvo JAV ambasadorius Maskvoje.

—Belgijoje visi labai plačiai komentuoja pasikėsinimą prieš komunistų partijos vadą Lahou. Tvirtinama, kad kompartijoje vyksta skilimas. Šiomis dienomis sovietų agentai išmetė gana didelę partijos narių skaičių.

—Vakar Amerikos bombonešiai vėl vykusiai bombardavo priešą Taegu fronto ruože. Paskutinis pranešimas sako, kad Korėjos fronte dar galima laukti naujų puolimų, bet dabar amerikiečiai jau sugebė geriau pasipriešinti. Taegu miesto evakuacija tęsiasi. Priešas dar tebėra 12 mylių atstumoje.

—Iš nelaisvės paimtų komunistų matyti, kad prieš susisiekimo linijos yra gerokai apardytos. Komunistai jau nepajėgia atvežti į frontą kareiviams reikalingo maisto. Nelaisvės patekusieji prašo maisto, jie esą kelias dienas tinkamai nevalgę.

—Danijos vyriausybė nutarė siųsti į Korėją 13,000 tonų laivą "Jutlandiją". Jame yra visi įrengimai sužeistiesiems gydyti. Laivas siunčiamas su reikalingu gydytojų ir slaugių štabu. Danai duos reikalingą mediciną.

—Vakar buvo paskelbta žinia, kad gen. Dean buvo sužeistas į koją, bet vėliau paaikškėjo, kad šios žinios nepatikrintos. Kareivis nematęs sužeisto vado, jis tikrai iš kitų apie tai girdėjęs.

—Didžiosios Britanijos, Australijos, Naujos Zelandijos ir Turkijos pasiūlymai siųsti kareivius į Korėją priimti. Manoma, kad netrukus šios valstybės permes savo karo jėgas į Pietų Korėją.

SUMUŠTI KOMUNISTAI TRAUKIASI KELIUOSE FRONTO RUOŽUOSE

Priešas artėjo prie Taegu, bet vakar jis paskubomis bėgo kiton Naktong upės pusėn

TOKIJO, Japonija, rugp. 18 d. — Jungtinių Tautų karo jėgos šiandien laimėjo kelis svarbius mūšius keliuose frontuose, sakė vakare paskelbtas gen. MacArthur štabo pranešimas. Priešas buvo pasiryžęs užimti Taegu, Pietų Korėjos sostinę, bet šiandien komunistų karo jėgos paskubomis ir be tvarkos bėga į šiaurę.

Vakar Amerikos karo vadovybė įsakė pusei milijono gyventojų evakuoti Taegu. Korėjos prezidentas Syngman Rhee ir vyriausybė pati išvažiavo iš laikinosios sostinės. Priešo artilerija jau pasiekė Taegu priemiesčius. Bet šiandien iš šiaurės priartėjęs priešas paskubomis bėga atgal.

Vakar komunistams pavyko sumušti dvi korėjiečių divizijas, pralaužti frontą ir permesiti didoką kareivių skaičių per Naktong upę. Į minėtą fronto ruožą buvo pasiųstas vienas 24-tos divizijos pulkas. Ten nvyko keli naujai atvežti Amerikos tankai. Šiandien ryte jie pastoj kelią komunistams, o vėliau pradėjo pulsti priešą. Vakar korėjiečiai buvo priversti pasitraukti apie 6 mylias, o šiandien jau bėgo komunistai. Pavyko atimti beveik visą vakar prarastą plotą.

Changyong srityje marinai taip pat laimėjo svarbią strateginę poziciją. Priešas labai atkakliai gynė rytiniame Naktong upės pakrastyje esančias pozicijas. Jis, matyt, tikėjosi perimesti daugiau kareivių ir vėl pradėti puolimą. Bet paskutinių dviejų dienų mūšiai ir nuolatinis marinų spaudimas privertė komunistus bėgti. Priešas traukiasi visame ruože. Jis paliko didžiausias ginklų krūvas.

Iki šio meto priešas bėgdavo tikrai tada, kai baigdavo šovinius ir neturėdavo kuo gintis. Šiandien amerikiečiai rado vieną gyvą šiaurės Korėjos kareivį prie kulkosvaizdžio. Jis turėjo pakankamai šovinių, bet jau nešaudė. Netrukus paaikškėjo, kad jis jau nepajėgė daugiau šaudyti. Paskutinės dvi dienos tiek jį išvargino, kad jis jau neturėjęs jėgų tęsti kovą. Atrodo, kad prieš dvi dienas išmestos bombos smarkiai sukrėtė visų komunistų nuotaiką.

Šiandien ryte komunistai bandė pulsti Chinjū fronto ruožą, bet ir čia jie buvo vykute sutikti ir atmušti. Priešas be tvarkos traukėsi visame Chingju ruože. Nelaisvės paimti komunistai pirmiausia prašo maisto. Sako, kad paskutinėmis dienomis jie negaudavę maisto. Atrodo, kad tiekimo sistema pas juos jau gero-kai apardyta.

JV TANKAI PADEJO KORĖJIEČIAMS IŠLAISVINTI POHANGO UOSTĄ

Pirmieji lėktuvai jau nusileido Pohango aerodrome, priešas valomas iš apylinkės

TOKIJO, Japonija, rugp. 18 d. — Korėjiečiai šiandien sumušė komunistų karo jėgas ir išlaisvino Pohangą. — praneša kariuomenės štabas.

Korėjiečiams padėjo Amerikos tankai. Priešas nemanė, kad Korėjos karo jėgos turės drąsos pulki. Komunistai buvo ištaisę gerus apkasus, bet tankų jie nepajėgė sulaikyti.

Priešas buvo sumuštas ir išlaisvintas visas uostas.

AMERIKIEČIAMS REIKALINGAS GAS AERODROMAS

Komunistai niekad nebuvo užėmę Pohango aerodromo, bet lėktuvai negalėjo jo naudoti. Priešo artilerija apšaudydavo aerodromą, o apylinkėse įsistiprinę šauliai taip pat dažnai paleisdavo kulkas į aerodromo gyvenėjus. Dabar korėjiečiai jau valo komunistų šaulius, besislapstančius Pohango srityje.

Pirmieji lėktuvai šiandien jau nusileido Pohang aerodrome, bet jis dar nėra paruoštas didesniems lėktuvams.

Nušovė Belgijos komunistų vadą

BRIUSELIS, Belgija. — Penktadienį vakare nušautas Belgijos komunistų partijos vadas Julien Lahou.

Nepažįstami asmenys vakar įžengė į komunistų vado namus, paleido į jį kelias kulkas ir išėjo.

Policija nori surasti pasikėsintojus. Jai taip pat rūpi išaiškinti pasikėsimo priežastis.

Nesiųs laivų į Kinijos vandenį

HONG KONG. — Dvi britų laivininkystės bendrovės nutarė nesiųsti laivų į komunistinės Kinijos vandenį.

Komunistai pasižadėjo respektuoti britų laivus, bet savo žodžio nepildė.

Pastaruoju metu Kinijos komunistai apšaudė pravažiuojančius britų laivus, o vienas, siunčiamas į Sanchajų, užplaukė ant komunistų paleistos minos.

RYTOJ NAUJIENU GEGUŽINĖ LIBERTY SODE

BUS PROGRAMA...DOVANOS...GRIEŠ GERAS ORKESTRAS ŠOKIAMS...ŠALTAS BUFETAS...ŠILTA VIRTUVĖ...KVIEČIAM VISUS

JAUNIMO ŠOKIAI SU EUROPIETIŠKA MUZIKA

KIEKVIENĄ PENKTADIENĮ - ŠEŠTADIENĮ - SEKMADIENĮ - TREMTINIŲ NAMUOSE, 2244 WEST 23RD PLACE, CHICAGO 8, ILLINOIS

Pradžią 8 val. vak.—Ižanga 50c.—Susirinkimams, pobūviams, vestuvėms rezervuokite didžiąją ar dvi mažesnes sales TREMTINIŲ NAMUOSE. Tel. Virginia 7-8711.

LAIKRODŽIŲ PRAMONĖJ PASIDAIRIUS

—Anglijoje, Edinburge mieste, Mr. Robert Hargreaves pagaminą "pasaulio laikrodį". Jis glubose įmontavo specialų laikrodžio mechanizmą, kurio pagalba labai lengvai ir labai greit galima pasakyti kelintą valandą yra bet kuriame žemės rutulio kampelyje. Tokio laikrodžio gamybos išlaidos labai aukštos, tad pranašaujama, kad pareikalavimas bus menkas. Tačiau mokslo ir studijų gyvenime išradimas turės daug reikšmės.

—Italijoje, Undine mieste, Solari & Co. firma pagaminą naujo kontrolinio laikrodžio modelį, kuris kartu yra laikrodžio kalendorius. Jis automatiškai rodo valandą, minutę, savaitės dieną ir mėnesį, net ir keliamuosiuose (leap-year) metų, kai vasario mėnuo turi 29 dienas. Iki šiol naudojamų kontrolinių laikrodžių automatai, ne veikė vasario 29 d. Solari & Co. yra vienintelė Italijos firma, gamnanti kontrolinius laikrodžius. Rankinių ir kišenių laikrodžių Italijoje negaminama, tačiau kai kurios italų firmos sustato laikrodžius iš importuotų dalių.

—JAV Šveicarijos laikrodžiai įvežami pagal 1936 metų JAV ir Šveicarijos sutartį. Amerikos laikrodžių fabrikantai pradėjus skystis dėl šveicarijos laikrodžių konkurencijos, Valsybės Departamentas nutarė išstudijuoti 1936 metų sutarties pakeitimo klausimą.

—Pietų Afrikoje, Windhuck mieste, šią vasarą atidarytas pirmas laikrodžių fabrikas. Pradžioje šio fabriko gamyba bus nedidelė ir tik iš importuotų dalių busių laikrodžių sustatomi. Vėliau visas laikrodžių dalis šis fabrikas pagamins.

Laikrodžių gamybos mašinos pirkto Europoje. Fabrikui vadovauja šveicaras specialistas.

—Anglijoje kasmet pagaminama apie 6,000,000 laikrodžių. Patobulinta gamyba sumažina laikrodžių kainą ir pagerėjo jų kokybė. Anglų laikrodžių pramonė ieško rinkų užsienyje, nors dar patys įsiveža šveicarijos ir amerikoniškų laikrodžių.

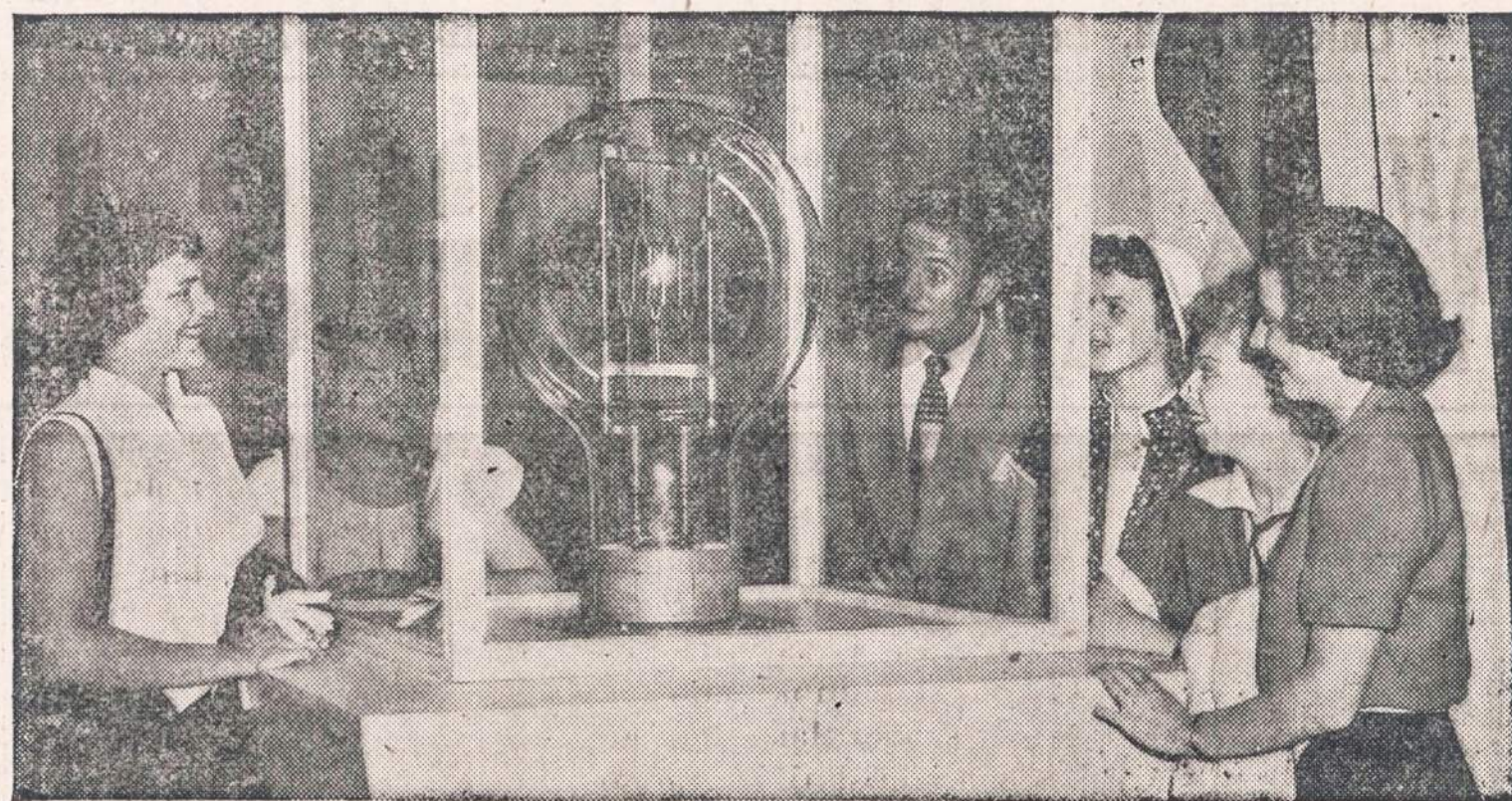
—Šveicarijos laikrodžių pramonė šiemet paskirta 1,000,000 dolerių parama. Norima dar labiau pakelti ir pagerinti produkciją, kad nereikėtų užsienio laikrodžių pirkti.

—Šveicarijos laikrodžių pramonė šiemet paskirta 1,000,000 dolerių parama. Norima dar labiau pakelti ir pagerinti produkciją, kad nereikėtų užsienio laikrodžių pirkti.

—Šveicarijos laikrodžių pramonė šiemet paskirta 1,000,000 dolerių parama. Norima dar labiau pakelti ir pagerinti produkciją, kad nereikėtų užsienio laikrodžių pirkti.

—Šveicarijos laikrodžių pramonė šiemet paskirta 1,000,000 dolerių parama. Norima dar labiau pakelti ir pagerinti produkciją, kad nereikėtų užsienio laikrodžių pirkti.

—Šveicarijos laikrodžių pramonė šiemet paskirta 1,000,000 dolerių parama. Norima dar labiau pakelti ir pagerinti produkciją, kad nereikėtų užsienio laikrodžių pirkti.

Tai didžiausia elektros lempa pasaulyje. Ją galima pamatyti Chicago parodoje (Electric Theatre). Ji yra 50.000 vatų. Tos lempos sponsorai yra Commonwealth Edison ir kitos trys šiaurės Illinois kompanijos.

"LIETUVIŲ TEATRO AMERIKOJE" PAREIŠKIMAS

Lietuvių teatras išeivijoje kuriasi išimtinomis sąlygomis — be žiūrovų masės, neremiamas materialiai, svetimos kalbos krašte. Tačiau šis teatras turi vieną didelį pranašumą prieš tėvynėje likusį: jis gali ir savo išskirtinoje padėtyje privalo įkūnyti scenoje visų pirmą laisvąją lietuvių dramaturgiją, užgniauztą Lietuvoje; taip pat jam atdaras visas didelis Vakarų pasaulio teatrinis lobynas, užgintas kraštams anapus "geležinės uždangos". Siems uždaviniams atlikti reikia ne vien didelio sąmoningumo, darbo ir pasišventimo, bet ir vienybės; reikia sutelktų pajėgų.

Tatai suprasdami, Chicagoje susitelkę aktoriai nusprendė suburti savo jėgas ir įkurti centrinių išeivijos teatrą, kviesdami į jį visus dar tebeišlaikytus šiam krašte aktorius bei kitus teatro darbininkus į bendrą darbą. Lietuvių Teatrui Amerikoje padėjo pagrindą 1950 m. liepos mėn. 30 d. Chicagoje įvykęs aktorius susirinkimas, kuriame dalyvavo daugumas Lietuvių Teatro, Lietuvių Teatro "Atžalyno" kolektyvų narių ir keli kiti aktoriai — viso 23 asmenys. Vienas balsu buvo priimtas pasiūlymas susijungti, aptarti principiniai ir vidaus tvarkos klausimai, įsirengti 5 asmenų valdybą ir t. t. Susirinkimas vieningai pasisakė už aukštesnio meninio lygio spektaklius, už stiprų lietuviškąjį ir verstinį repertuarą, už reikalingą centralizuotą ir iš čia spinduliuotą teatro veiklą po visą lietuviškąją Ameriką.

Lietuvių Teatras Amerikoje kviečia visus dar neprisijungusius ir šiame krašte gyvenančius teatro žmones, menininkus ir techninius specialistus, burtis ir savo darbu stiprinti šį brandulį. Tik visom stipriausiomis mūsų teatro pajėgom susibūrus, Lietuvių Teatras Amerikoje

tikrai ir pilnai galės atlikti savo meninius ir tautinius uždavinius.

Lietuvių Teatras Amerikoje kreipiasi taip pat į visuomenę, kurios siekimų reikšėjimas jis nori būti, prašydamas įvertinti šio darbo svarbą ir visomis išgalėmis jį paremti.

Lietuvių Teatro Amerikoje vardu: J. Blekaitis, P. Mačys, A. Rikšas, A. Škėma, V. Valiukas ir G. Velička

O. Pečiukėnas ir H. Salkauwskis atostogavo Kanadoje

DeKalb, Ill. — Ona Pečiukėnas, Helen Salkauwskis ir jos dukterė Vanda buvo nuvykusios į Kanadą pas savo gimines. Ten jos buvo nuširdžiai sutiktos, priimtos, pavaišintos ir supažindintos su krašto apylinkėmis. Jos išvyko su visiškai nauju automobiliu ir visur susisiekė be didelio vargo. Kanados kraštas gausus žemės ūkiams ir šiaip miesteliais. Šių metų auglius atrodė geras ir visi taip mano, kad maisto bus užtenkamai.

Grįžtant namo iš Kanados, Michigan valstybėje, kitas automobilis įvažiuo į jų automobilį ir padarė daug nuostolių. Nelaime jos buvo irgi gerai sužalotos, iš įvykio vietos p-nia Pečiukienė ir Chicago buvo parvežta ambulansu, o Salkauskienė ir dukterė Vanda tebeserga namie. Ponia Pečiukienė dar ir dabar tebėra ligoninėje, nes jai kolia trijose vietose sulaužyta. Tačiau p. Salkauskienė ir dukterė Vanda tebeserga namie. Ponia Pečiukienė yra sąmoninga naujienė, kol sveika buvo ne vieno duolį. Tik visom stipriausiomis mūsų teatro pajėgom susibūrus, Lietuvių Teatras Amerikoje

Fotografuos iš 10,000 pėdų aukštumos

WASHINGTON, D. C. — Pagamintas foto aparatas, kuris gali iš 10,000 pėdų aukštumos dvių sekundžių laikotarpyje nufotografuoti 26 mylių ilgio ir 3 mylių pločio žemės ruožą.

Aviacijos vadovybė sako, kad naujas foto prietaisas jau keliais atvejais išbandytas ir galimas naudoti.

Bostono Universiteto optikos skyriaus inžinierius Frederick D. Wells padėjo aviacijos specialistams pagaminti naują foto aparatą.

DR. E. MARKUNAS

Lietuvis Optometristas
Akiniai taipgi pataisomi.
6859 SO. WESTERN AVE.
Valandos: trečiadienį, penkt. ir šeštadienį nuo 7 iki 9 vak. Trečiadienį popiet pagal susitarimą.
Ofiso telefonas WAlbrook 5-6859
Rez. telefonas: Diversey 8-0165

Dr. R. P. Lutkus

LIETUVIS REGISTRUOTAS OPTOMETRISTAS
Akių Egzaminavimas
Akių Pritaikymas
ir Lensų Pataisymas
7054 SO. WESTERN AVENUE
Telefonas WAlbrook 5-4353
Valandos: 7 iki 9 vakaro kasdien išskiriant ketvirtadienį, šešt. 11-3.

DR. VAITUSH, OPT.

LIETUVIS

Mano 30 metų praktikavimas jūsų garantavimas.
Palengvina akių įtempimą, kuris esti priežastis galvos skaudėjimo, svajimo arba apstėmimo, nervų tumo skaudama akių karštį, atitaiso trumparegystę ir tolgaregystę. Prirenkia teisingai akinus. Visuose atsitikimuose egzaminavimas daromas su elektra, parodančia mažiausias klaidas. Speciali atida atkreipia ir mokyklos vaikus.
Vaziuokite į namus.
Val.: nuo 10.00 ryto iki 7.30 v. v. Seredomis iki 6 valandos vakaro, o Nedėlioje pagal sutartį.
Daugely atsitikimų akys atitaisomos be ainių. Kainos pigiau kaip pirmiau.
4712 So. Ashland Ave.
Phone Yards 7-1373

Dr. Kazimieras MICHEL

OPTOMETRISTAS
Tikrina akis, pritaiko akinius, itaiso kreivas akis be operacijos, turi modernius instrumentus akių bandymui.
Kreipkitės į Dr. Michel dėl akių trūkumų: 35 metų praktika palengvina akių tyrimą, kuris atliekamas su didžiausiu rūpestingumu.
Jei jūsų akys asaroja ar niežti, negalite sūlio įverti ir adatą, akys bijo aštrios vėjo, neįjūrite skaityti, užleikit pasitarti pas Dr. Michel — nieko neklausius.
Antras aukštas.
4654 SO. ASHLAND AVENUE
Telefonas Yards 7-6616
Nuo 9.30 val. ryto iki 9 val. vakaro. Geras egzaminavimas. Kalbu lietuviškai.

DR. G. SERNER

LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas
Tel. Yards 7-1823
Pritaiko Akinus Kreivas Akis Ištaiso
Ofisas ir Akinų Dirbtuvė
3401 SO. HALSTED STREET
kampas 34th Street
Valandos nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8
Trečiadieniais nuo 10 iki 12.
Šeštadieniais nuo 10 iki 4 v. p.

CEMENTINIS DARBAS
Sankti HEMLOCK 4-5758
RODMAN BROTHERS
PILNAS PAREMIMAS
Saugumas, Laipai, Kelkimas
Belsmanio ir Garzo Grindų
Madingi Pariniai
HEMLOCK 4-5758
Vakaras, Sekm. ir Šeštadieniais Sankti HEMLOCK 4-5758 Klausiti Albert

BEGALINĖ ŠAKNIS

Begalinė Šaknis (Musk Roots) auga ir Lietuvoje, ir ten ją vadina begaline, nes niekas nėra suradęs jos galo. Prieš 200 metų Lietuviai gydydavosi Begaline Šaknimi nuo aziatiškos choleros, nuo visokių karščiavimų druginų, nuo vidurių uždegimų ir atliuosavimui surakintų ir neveiklių sanarių. Begalinė gera nuo visokių nervų ligų, nuo gelligės, nuo isterijų; kiti vartoja begalinę ir nuo nuomario ir paralizius. Pasidaryk begalinės arbatos ir gerk. Prisiunciam į jūsų namus. Begalinės svaras \$7.00, už \$1.00 dvi uncijos.

ALEXANDER'S

414 West Broadway
South Boston 27, Mass.

VASARINĖ "NAUJIENŲ"

GEGUŽINĖ

1950 m. rugpiūčio 20 d.

DUOS DOVANAS

LIBERTY SODE

WILLOW SPRINGS, ILL.

PIKNIKŲ PIKNIKAS

— rengiamas —
CHICAGOS LIETUVIŲ SUVALKIEČIŲ DRAUGIJOS CHORO
Sėkmadienį, Rugpiūčio-Aug. 20 d., 1950

J. LEPPOS DARŽE
(priešais Lietuvių Tautines kapines)
DAINOS, MUZIKA, ŠOKIAI, UŽKANČIAI, GERIMAI IR GRAŽI DIENA VISIEMS PIKNIKŲ DALYVIAMS.
Nuširdžiai kviečia
VALDYBA IR KOMISIJA.

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE JŲŲ INSULIACIJOS PROBLEMĄ. — DABAR YRA LAIKAS IRENGTI SAVO NAMĄ ŽIEMAI.
MES TURIME ISDIRBĄ REPUTACIJĄ PILNO PASIRINKIMO A-1 RŪŠIES STAKO LENTŲ IR NAMAMS MATERIOLŲ.

CARR - MOODY LUMBER COMPANY
3039 So. Halsted Street
Stanley Litvinas, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

PLANINGAS TAUPYMAS VISUOMET MOKA GERUS DIVIDENDUS
PRADĖKITE TAUPYTI ŠIANDIEN!

MUTUAL FEDERAL SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
Chartered and Supervised by the United States Government
2202 WEST CERMAK ROAD
JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres.
CHICAGO 8, ILLINOIS
TEL.—Virginia 7-7747

Amerikiečių suimti ir nelaisvė šiaurės Korėjos kariai su užristomis akimis.

MŪZOS PAVOJUJE!

(SKAITYTOJO PASTABOS)

Poetas Maironis 1913 metais parašytame satyriniame eilėraštyje "Mūzos pavojuje", nebijodamas būti apšauktas tautos bei literatūros priešu, susirūpinęs rašė, kad "giesmės bemegstį net tie panorėję, kuriems šluoti gatvę reikėtų!" Charakteringa, kad jau anais laikais šis tautinio renesanso protagonistas suprato reikalingą kovoti su šiomis, jo žodžiais, "Dienos be tėvynės", visu savo profesorišku literatūros istoriko autoritetu užtarė ano leidinio dalyvių ir jo redaktorių ("nenusimink, žemaiti"), savo mintis paremdamas istoriniais pavyzdžiais, nurodymas, kaip šiurkščiai ir neteisingai Valančius bėgęs Daukanta. Aš manau, kad Mykolas Biržiška tatau rašė iš meilės literatūrai, t. y. visam tam, kas parašyta. Ipratęs ieškoti poezijos ten, kur jos gal ir visiškai nebūta, besirausdamas dulkinoje senųjų "poetų" à la Pabrėža ir Poška "kūryboje", šis literatūros istorikas, matyt, nepastebėjo, kad laikas bėgo ir kad mūsų poezija pa-

siekė reliatyviai gana aukštą lygį. Skaitant minėtą geraširdišką Mykolo Biržiškos grafomanijos pagyrimą, reikėjo neonomis piktintis, kad gyvieji mūsų literatūros istorikai iki šiol tebesėdi garbingame aušrininkų suolelyje ir nepaję suprasti, jog Pabrėžos ar Zablockio veikalamas laikyti kriterijai ir reikalavimai, t. y. archeologinis metodas, nebetinka šiandieninei poezijai vertinti.

Šitokių autoritetinių ir aiškių vertingų nuomonių aktyvaizdoje šiame straipsnyje teks liesti tą pačią grafomanijos problemą, kurią taip taikliai 1913 metais buvo iškęs Maironis. Grafomanija pas mus pasidarė ko ne socialinė problema. Susiformavo nepaprastai visus grafomanų luomas, kuris šiandien yra labai stipriai įsitvirtinęs mūsų literatūriname gyvenime. Ši "kūryba" tiesiog užplūdo mūsų periodinę spaudą. Apie 80% laikraščiuose dedamų eilėraščių yra beviltiškos grafomanijos produktas. Tas pats ir su poezijos knygomis. Per paskutinius aštuonis mėnesius grafomanai absoliučiai dominavo mūsų leidyklų literatūrinėje produkcijoje: Nevardauskas, Gliuda, Jonikas ir kiti į juos panašūs išleido po eilėraščių rinkinį, ir tūlių recenzentų buvo įvertinti, kaip "naujos, daug žadančios jėgos, gražiai praturtinančios negausią mūsų tremties raštiją". Ir štai tokiu būdu grafomanas, savo kolėgos "kritiko" padedamas, įžengė į literatūros ringą. Vieną kartą ikėlęs koją, netrukus jis atsistės už stalo ir pradės šeiminkauti, nesiskaitydamas su tikrais šeiminkais, visur save laikydamas rašytoju ir kalbėdamas literatūros vardu. Šių žodžių teisingumą labai puikiai pailiustruoja *Kanados Lietuvių Rašytojų Draugija*, neperseniai su didele pompa turėjusi savo suvažiavimą. Jeigu ir toliau laikysimės visuose kraštuose priimtose nuomonės, kad rašytojų sudaro intelektualinį tautos elitą, tai paskaičius minėtos organizacijos narių sąrašą, ims ašaras traukiantis juokas: kaip mes žiauriai suprofonavome elito sąvoką. Nevardauskas ir Valerij priklauso tai pačiai elito kategorijai! Lygybės ženklas tarp grafomano ir tikrojo rašytojo pastatytas!

Bet kaipgi grafomanai patenka į laikraščius ir į leidyklas? Paslaptis nedidelė. Kalta čia (liūdnas faktas!) mūsų laikraščių redaktorių ir leidėjų nepakankamas nusimanymas literatūros srityje (aš čia, žinoma, turiu galvoje tik grafomanų kūrybą spausdinančius redaktorius ir grafomanų knygas leidžiančius leidėjus), o kartais ir labdaringas nusiėikimas pasiūlytus spausdinti kūrinius vertinant.

Ieškant gilesnių grafomanijos išsiaiškinimo priežasčių, jų galima būtų surasti keletas. Tačiau svarbiausi veiksniai, skatinantys grafomaniją, yra: giliai įsiaknijusi nuomonė, kad eilėraščius gali rašyti kiekvienas, iš vienos pusės, ir atviros kritikos baimė, iš kitos pusės. Rašyti niekam neuždraus. Tai yra šventa kiekvieno žmogaus teisė, paremta žodžio ir minties laisvės principais. Taigi, ir grafomanas turi teisę rašyti. Bet lygiai tokią pačią teisę rašyti ir atvirai pareikšti savo nuomonę turi ir kritika. Tik, deja, kritika šios teisės, bent moraline prasme, neturi, nors dabar ir nėra jokios formalios cenzūros. Tačiau neoficiali, kybanti viršum galvų, nelyginant koks de-

sis, tamsaus puritanizmo cenzūra užslopiną kiekvieną atviresnį žodį, vadindama jį šventvagyste ir blasfemija. Šios moralinės cenzūros įtakose susiformavęs mūsų literatūrinės publikos skonis ir supratimas yra gana menkas. Publika iki šiol tebemašo geras norus su rezultatais, t. y. tematišką su forma. Tuo pasinaudoja grafomanai. Kadangi jų tematika dažniausia yra patriotinė, liečianti skaudžiausias mūsų tautos žaizdas, tai kiekvienas, šiuos literatūrinius dalykus drįstas vertinti tik literatūroje įprastais kriterijais (kurie nuo pat pirmųjų gimnazijos klasių visiems kalmi į galvą), būna apšaukiamas tautos priešu, įžeidžiančiu patriotinius jausmus, o grafomanas laikoma tiesiog herojam. Būti visiška tuščias burnos ausinimas ir lauzinėjimas į atvirus duris aikinti visiems žinomą dalyką, kad literatūros kūriniu tematika neapsprendžia jo vertę. *Tik Sovietų Sąjungos verguliteratūroje kūrinių tematiką įrašoma į literatūrinę vertę aktyvą!*

Grafomanai padeda ir pseudokritikai, iš tradicijos viską sveikinanti, girianti, užmiršdama savo uždavinį. Pavyzdžiui, "Draugo" kritikas Dr. J. Prunskis recenzuoja beveik visas mūsų pasirodžiusias knygas ir autoritetingai lieja rausvai dažytą pseudokritikos vardenį, pavojingai kėsindamas sunaikinti savo laikraščio skaitytojų literatūrinio skonio lūkus. Štai pora į "kritikos meno" pavyzdžių, paimty iš K. Grigaitės "Paslapties" recenzijos, tilpusios "Drauge", gegužės mėnesio 20 d. numeryje: "K. Grigaitė talentingai ir kūrybingai valdo plunksną. Čia gausiai telpantį eilėraščių lengvi ir skambūs, kaip tai išpūdyti aprašymas traukinyje" (seka citata). Arba: "Autorė labai mėgsta gamtos tematiką, bet ji lyrikė ir jautriai savo pačios godas apdainuoja" (seka citata). Tai toki yra mūsų literatūros kritiko Dr. J. Prunskio literatūriniai sprendimai, sumušantys bet kokį iki šiol buvusį balnamo rekordą. Iš pradžių manai, kad tai humoreska, nes šios rūšies kūriniuose rašytojai dažnai naudoja banalybę, kaip stilistinė priemonė. Bet, deja, Dr. J. Prunskis rašo čia rimtai, matyt, tvirtai įsitikinęs, kad jo skaitytojas tebėra "žmogus paleolitinis".

"Naujienų" recenzentas J. J. nė kiek nenusileidžia Dr. J. Prunskiui, lietomis gal net pralenkia. Nėciuoju jo "kritikos" pavyzdžių, gailėdamas laiko, vietos, o pagaliau ir skaitytojo.

Prieš 100 metų šitokia kritika gal ir būtų buvusi šiaip taip pakenčiama, bet šiandien ir dar tokiuose, palyginti, kultūringuose dienraščiuose, kaip "Draugas" ir "Naujienos", yra žiaurus neskonėjimas. Tragiškiau, kad šitokia kritika net mūsų intelektualų sluoksniuose toleruojama, o tikroji kritika visomis priemonėmis naikinama, ypač jei toji kritika yra objektyvi, drįstanti atvirai pasakyti savo nuomonę. Kaip minėjome, grafomaną paliešti jau gerokai pavojinga. O, neduk Dieve, jei paliečiamas jau žilo plauko susilaukęs ir garbės prezidiumuose ilgą laiką trynęs dryžuotas kelnės grafomanas, vakarui artėjant, besitaikstys nutūpti veteranų laktoje! Kiek tuomet būna triukšmo! Ir vargas tada neatsargiai prasižiojusiam. Nihilistinės "po mūsų nors ir tvanas" arba "netrukdykite mums miegoti" ideologijos pranašai nedovanos jam iki grabo lentos. Tvarka turi būti išlaikyta visomis priemonėmis!

Oficialūs mūsų literatūros organai irgi buvo savotiškai palankūs aukščiau charakterizuotai *ramybės dvasiai* litera-

tūros gyvenime ir, netiesiogine prasme, grafomanijai. Vienas iš tokių palankumo pavyzdžių galėtų būti ir LRT Draugijos Pirminio p. St. Santvaro *Laiškas lietuviams rašytojams*, tilpęs apie pereitas Kalmėdas "Vienybėje" ir vėliau kitoje laikraščiuose. Šis manifestas irgi pasižymi mano anksčiau apibūdinta nihilistinė ramybės ideologija. Charakteringa, kad niekas iš rašytojų nereplikavo, tuo parodydami savo abejingumą. O p. St. Santvaras savo rašte paskleidė keletą tiesiog pavojingų savo beprasmiškumo minčių.

Pirmiausia, p. St. Santvaro laiškas stebino savo banalumu. Tikrai, reikia nepaprastos drąsos kreiptis į rašytojus pradžios mokyklų mokiniams tekinančiais moralais; tuo būdu juos savotiškai degraduojant. Skaitant teko rausti, kad šios intelektualinės organizacijos reprezentantas šerminiu rimtumu kartojta tūkstančiais kartų įvairiausiomis progomis provincijos kalbėtojų panaudotas frazes. Ir p. St. Santvaras, kaip ir minėti jo bendraminčiai provincijos oratoriai, kurie kalbėdavo tol, kol surasdavo pakankamai tranšką pabaigą, primena rašytojams, kad jie esą lietuviai, kad mūsų tauta esanti maža, pagaliau — tautos kančias, ir tik po visų šių konvenansų paliečia literatūrinius klausimus.

Kokios gi konkrečiai p. St. Santvaro *Laiško lietuviams rašytojams* mintys, liečiančios literatūrą ir jos uždavinius? Ilgame laiške šiam reikalui skirta labai maža vietos. Bet tai, sakykime, ne nuodėmė. Pagrindinė nuodėmė yra sekulizmas. Norėdamas būti preciziškas, remsiuos tik autentiškomis citatomis. Pasiškins rašytojams, kad viena žvaigždė — ne žvaigždynas ir vienas smulkas — ne orkestras, p. Santvaras šiais žodžiais suformuluoja lietuvių rašytojų uždavinį: "kurti originalinę lietuvių grožinę literatūrą". Tai tiesa, bet kas iš to. Šis pasakymas yra lygiai teisingas ir lygiavertis su "batsiuvio uždavinys yra siūti batus". Toliau p. St. Santvaras nustato gaires ateičiai: "Lietuvių grožinės literatūros ugdymui, atvirom akim į dabartinę mūsų buitį žiūrint, be rodo, svarbiausia atlikti šie uždaviniai: turtinti ir ugdyti asmenybes, žinant, kad valindami ir turtingos dvasios individų neperbloškia gyvenimo sunkumai. Nežiūrint sąlygų, stengtis pakelti savo puoselėjamo žanro meninį lygį. Kelti darbos ir tautos dvasią, nes esame per mažą tautą ir per daug naikinama, kad galėtumėm švaistyti žmonėmis, tuo labiau neleistina įkinkyti aistrų ten, kur reikalinga taktas, nuosaikumo ir nesudrumsto meilės jausmo". Sunku net tikėti, kad tai būtų programa rašytojams, o ne mokiniams. Šito kiom "sveikom ir gilom" min-tim kiekvienas galėtų pasistiprinti O. Svett-Marden knygoje arba lietuviškai kažkieno parašytoje knygpalaikeje "Nebūk storžievis!". Taip galėjo moralizuoti koks nors Dickenso romanų prieglaudos vedėjas, išleisdamas savo auklėtinį į gyvenimą. Ir ne dėl to, kad šie žodžiai bus naudingi šiam paskutiniajam, bet kad iš viso panašiais atvejais taip sakoma. P. Santvaras, matyt, užmiršo, kad rašytojai yra išimtinai tik subrendusios asmenybės, ir jo pedagoginis punktas čia atpuola. Jis būtų prasmingas tik tuo atveju, jei čia būtų kreipiamasi į grafomanus, ne į rašytojus.

I pabaigą p. Santvaras teigia, kad ši jo iškilminga prakalba ("visa tai, kas pasakyta") esą "kartiniai akmenys laisvojo lietuvių literatūros rūmo". P. Santvaras, matyt, užmiršo, kad literatūra turi dar ir savo specifinius uždavinius, kaip

estetinė kūryba, kad jos esmė glūdi ne tuščiaidurė "tal-kos dvasia" (grafomanijos ramstis ir kritikos priešas Nr. 1), bet žymiai komplikuo-tės problemos. Jis čia apie viską kalba, bet niekur esmin-giau nepaliečia tikrąja to žo-džio prasme literatūrinę pro-blemų. Nepamiršta, kaip sakė-me, paminėti nė Lietuvoje par-tizanų liejamo kraujo. Taip. Ten kraujas ir kova, o čia rašalas ir tuščiažodžiavimas! Tai gudrus manevras nukreipti skaitytojų dėmesį kitur ir tuo paslėpti savo žodžių tuštumą.

Apskritai, iš viso ko atrodo, kad p. Santvaras literatūra su-pranta grynai *valdininkiskai*: literatūra jam yra tam tikras "veikimas", paremtas, "talkos dvasia" ir amžinos ramybės viltim.

Argi tokios literatūrinės "konceptijos" gali patenkinti, sakykim, kad ir jaunuosius, t. y. prieauglį? Kam tuomet stebėtis nusigrėžimu į Vakarus, į svetimas literatūras, nes p. Santvaro suformuluotose tezė-se galima užduoti, kaip nevė-dintame kambaryje. Juk dar ne viskas yra tai, ką p. St. Santvaras mato pro savo siau-rą provincializmo langą. Iš šių idėjų augs ir bujos ne litera-tūra, bet grafomanija.

P. St. Santvaras vienoje sa-vo laiško vietoje sako tebejau-čias Europos žemę po kojo-mis. Bet iš visko matos, kad jis nejaucia V. Europos kultū-ros tradicijos, kurios pagrindi-ne tendencija visuomet buvo išvesti žmogų iš tamsos į švie-są. Manifestas gi tebedvelkia tamsa ir nepaprastu atsparu-mu bet kokiai kūrui.

Argi ne tragedija, jei skai-tytojas turi imtis ginti litera-tūrą prieš pačius rašytojus?

Chicago, 1950.VIII.12.

Omaha, Nebr.

Susibūrė Maž. Lietuvos bičiulių sambūris

Rugpjūčio 13 d. įvyko Mažosios Lietuvos bičiulių steigiamasis susirinkimas. Mažosios Lietuvos Tarybos veiklą Lietuvos valstybei atstatyti ir visoms tėvų sritims pagaliau į krivą sąjungti, taigpi visų lietuvių paramą Maž. Lietuvos Tarybai kaip būtiną laisvos kovos priemonę apibūdino žurn. J. Cicėnas. Išrinkta ši sambūrio valdyba: Eduardas Patraška pirm., Algimantas Antanėlis sekr. ir Adomas Mickevičius išdininkas. Revizijos komisijon išrinkta Romanas Drukteinis ir Jonas Povilaitis.

Nutarta, be kita ko, užsisakyti Mažosios Lietuvos lietuvių laikraštį "Keleivį" ir pasiūsti Maž. Lietuvos Tarybai aukų. Susirinkusieji pradžiai sumetė keliolika dolerių. Sambūrio valdyba artimiausiu laiku paruos platesnės veiklos gaires.

Meno ansamblis vyksta gastrolių

Omahos tremtinių meno ansamblis, muz. M. Leškio vadovaujamas, rugsėjo 3 d. vyksta į Sioux City, Iowa, koncerto.

Isisteigė sporto klubas

Rugpjūčio 7 d. įvyko sporto klubo steigiamasis susirinkimas. Valdybon išrinkta: Romanas

Drukteinis pirm., Juozas Narkevičius vicepirm., Antanas Kazakevičius reikalų vedėjas, Mečys Aukštuolis išdininkas ir kt. Lietuvos sporto žinovams keletas valdybos narių iš seno pažįstama: R. Drukteinis buvo Klaipėdos "Svyturio" klubo reikalų vedėjas, J. Narkevičius veikė Kau-no "Kovo" klube.

Kiaulių daugiau, gyvent gražiau!

Tai pagrindinis Omahos gyventojų šūkis. Šio šūkio teisingumą ypač junta tremtiniai. Tremtinių Omahoje yra per 400. Jei ne skerdyklos, tektu vargo patirti. Daugumas tremtinių dirba Armoure, mažiausia Swift. Praėjusią savaitę Cudahy skerdykloje dirbantieji tremtiniai turėjo išpildyti specialią anketą, taikoma visiems ne JAV piliečiams. Šiuo metu įstojant į skerdyklas reikalaujama imigracijos ir natūralizacijos tarnybos paso.

Registruojasi karo prievolei

Praėjusią savaitę įsiregistravo keliolika tremtinių, kurių amžius atitinka karo prievolės nuostatus.

—Omahietis.

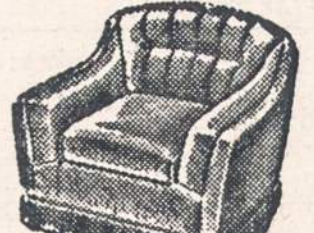
Didelė lietuviškų dainų mylėtoja

Mrs. Sofia Barcus, gyv. 7121 So. Rockwell St., smarkiai susirūpino lietuviškomis dainomis

ir ieško progų perduoti lietuviškas dainas per radiją.

Tai yra pagarbos ir paminėjimo verta žemaitė. Mes kiekvienas lietuvis turim jai nusilenkti ir pasakyti ačiū už tokį pasiryžimą.

—Girdėjęs

PROGRESS
LIETUVIŲ BENDROVĖS
KRAUTUVĖS
PĖCIAI, SALDYTUVAI, TELE-VIZIJOS APARATAI, SKALBIA-MOS MAŠINOS, BALDAI, MAT-RACAI, KILIMAI, LOVOS IR VAIKŲ BALDAI.
Didžiausias Pasirinkimas
MAŽIAUSIOS KAINOS
Lengviausi Išmokėjimai
Baldai Padaromi
Pagal Užsakymą

PROGRESS FURNITURE CO.
3224 SO. HALSTED ST.
Tel. Victory 2-4226
4183 ARCHER AVE.
Tel. Lafayette 3-3171
CHICAGO, ILL.

Leidžiame lietuviškas radio gramas antradieniais 7:30 valandą vakare iš stoties WGES, 5000 watts—1390 kil.

SOTUS ALKANAM PADEK!
AID OVERSEAS, Inc., 2244 W. 23rd Place.
CHICAGO 8, ILL. TELEFONAS VIRGINIA 7-8711.

AID OVERSEAS, INC., siunčia maisto siuntinius į Vokietiją ir kitus Europos kraštus, išskiriant SSSR. Pristatymas trunka apie 18 dienų. Maisto siuntiniai pakuojami Europos sandėliuose, o užsakymai iš Chicago siunčiami AIR MAIL. Kely dingę siuntiniai keičiami kitais, nes pilnas draudimas. Reikalaukite pilno sąrašo.

SIUNTINYS Nr. 3—\$6.60 4 sv. rūkytų lašinių 2 sv. kiaulinių taukų 2 sv. margarino 1 sv. kiaušienos mėsos	SIUNTINYS Nr. 19—\$9.95 4 sv. rūkytų lašinių 2 sv. kiaušinių taukų 2 sv. margarino 4 sv. marmelado 4 sv. degtintos kavos 4 1/2 sv. cukraus 2 gabalai tualet. muilo
SIUNTINYS Nr. 5—\$5.60 2 sv. rūkytų lašinių 2 sv. marmelado 2 sv. pupelių kavos 2 sv. cukraus 1 sv. margarino	SIUNTINYS Nr. 25 E) 10 sv. gryn. kiau. taukų \$4.60 C) 15 sv. gryn. kiau. taukų 5.75 D) 37 sv. gryn. kiau. taukų 10.50
SIUNTINYS Nr. 10—\$6.40 2 sv. rūkytų lašinių 2 sv. kiaušinių taukų 2 sv. margarino 2 sv. degtintos kavos 1 sv. šokolado	SIUNTINYS Nr. 30 A) 5 sv. degtintos kavos \$5.80 džutės \$6.10 B) 5 sv. deg. kavos skard.
SIUNTINYS Nr. 12—\$5.95 2 sv. rūkytų lašinių 2 sv. kiaušinių taukų 3 sv. degtintos kavos 2 sv. cukraus	SIUNTINYS Nr. 93—\$6.95 5 sv. kiaušinių taukų 5 sv. degtintos kavos
	SIUNTINYS Nr. 94. A) 5.5 sv. šokolado \$4.50 B) 8 sv. bičių medaus 4.80 C) 5 sv. kakavos 3.40 E) 20 svarų cukraus 3.60 I) 5.5 svarų margarino 3.50

District Savings
SAUGI ir PELNINGA VIETA Taupymui

Valdzia Apdraudžia Taupymo Sąskaitas

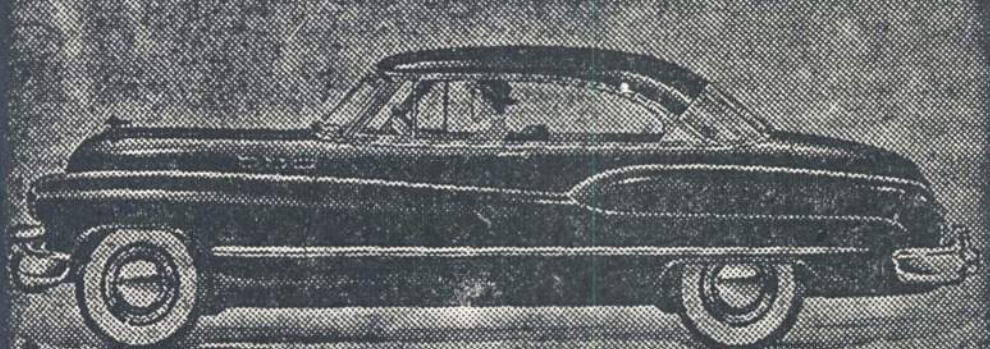
Kiekviena taupymo sąskaita yra U. S. Valdžios agentūros apdrausta iki \$5,000.00. Taupyti galite kiek tik norite ir kada norite.

PELNINGAS DIVIDENDAS

Jūsų doleriai čia pakinkomi į darbą ir neša jums pelningą dividendą, kuris išmokamas kas šeši mėnesiai.

District Savings AND LOAN ASSOCIATION
3236 So. Halsted Street
Phone: CALumet 5-4118
Jos. M. Mozeris, Secretary

TA BUIČKA ŠIANDIEN GALITE GAUTI PAS

Milda Buick Sales
Dan Kuraitis, Jonas Rodinas, Vincas Parėdnis ir Antanas Bačkys.
907 W. 35th STREET
Tel. LAfayette 3-2022

DĖMESIO!
NUOSAVYBIŲ SAVININKAI!

Pereikite dabar prie pigesnio, patogesnio ir pilnai automatiško gazo ar aliejaus apšildymo.

MUELLER CLIMATROL ALIEJINIS PĖCIUS
Pilnas įrengimas už \$295.00
Mueller Climatrol gaminis pečius
Pilnas įrengimas už \$255.00.

Lengvos išmokėjimo sąlygos.
Dykai apskaičiuojame.

REEDER SHEET METAL WORKS
4518 West 63rd Street
POrtsmouth 7-9160

SAVE UP TO 30% ON FUEL COSTS

with an exclusive
CITIES SERVICE
Heat Prover Test

It Shows You:
How much heat is used.
How much heat escapes up the chimney.
How to save up to 30% in fuel costs.

Call us today!
CITIES SERVICE OIL CO.
3200 SO. WESTERN AVE.
FRontier 6-2600

MALIAVA
SIENOM POPIERIS
Šepečiai ir Reikmenys

Pilniausias stakas Bridgeporte
DUPONT'S DUCO ENTERPRISE ELLIOTT'S

Taipgi kopėčios, sienoms popieriai, įnagiiai, VARNISIAI, valymui medžiagos, vaškai ir kt.

BRIDGEPORT HARDWARE AND PAINT STORE
(The Stannat Corporation)
3214 SO. HALSTED STREET
Chicago 8, ILL.
CALUMET 5-4667

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Publ. Co., Inc.
1739 South Halsted Street, Chicago 8, Ill. Phone CAnal 6-8500

Entered as second-class matter March 7, 1914 at the Post Office at Chicago, Ill., under the Act of March 3, 1879.

Subscription Rates:
\$7.00 per year in Canada
\$7.00 per year outside of Chicago
\$9.00 per year in Chicago
4 cents per copy

Užsakymo kaina:
Chicagoje—paštu: \$9.00
Pusei metų 4.50
Trims mėnesiams 2.25
Vienam mėnesiui .90
Chicagoje per išnešiojant: 4c.
Savaitėi .25
Mėnesiui .90

Jungtinės Valstybės, ne Chicagoj:
Metams \$7.00
Pusei metų 3.50
Trims mėnesiams 2.00

Užsienio: \$10.00
Pusei metų 5.50
Trims mėnesiams 3.00
Naujienuos eina kasdien išskiriant sekmdienius. Leidžia Naujienu Bendrovė, 1739 So. Halsted Street, Chicago 8, Ill. Tel. CAnal 6-8500.
Pinigus reikia siųsti pašto Money Orderiu kartu su užsakymu.

Komunistų Žiaurumai

Korėjos karo pradžioje buvo pastebėti keli belaisvių žudymo atsitikimai šiaurės korėjiečių pusėje. Suimtiems Amerikos kareiviams komunistai suriškė rankas už nugarų ir paskui juos užmušdavo revolverio šūviai į veidus. Jungtinėms Valstybėms padarius viešą įspėjimą, kad tų žiaurumų kaltininkai bus patraukti atsakomybėn, šiaurės korėjiečiai prižadėjo Tarptautinio Raudonojo Kryžiaus atstovams elgtis su belaisviais žmoniškai.

Bet paskutinėmis dienomis vėl ėmė reikštis komunistų žiaurumai karo fronte. Vienoje vietoje netoli Waegwan šiaurės korėjiečiai sušaudė 32 amerikiečių, paimtu į nelaisvę. Kadangi jų rankos surištos, tai aišku, kad jie buvo nužudyti po to, kai jie pasidavė. Trys Amerikos kareiviai, kurie buvo sužeisti, bet išliko gyvi toje lavonų krūvoje, papasakojo apie šitą belaisvių žudymą.

Kitoje vietoje tame pačiame fronte komunistai sušaudė 7 suimtus Amerikos kareivius.

Tai rimtas dalykas. Jisai lengvai nepraeis piktadariamams. Kai Jungtinių Tautų jėgos sumuši įsiveržėlius ir išvys iš pietinės Korėjos, Amerikos valdžia pareikalaus, kad belaisvių žudytojai ir jų viršininkai, leidusieji tai daryti, būtų nubausti, kaip kad buvo nubausti už panašius nusikaltimus Vokietijos naciai.

Vajė, Vajė — Kas Čia Bus!

Vienas Amerikos korespondentas rašo iš Lake Success, kad Jungtinių Valstybių draugus ir sąjungininkus diplomatinuose sluoksniuose apėmė panika, kai jie išgirdo, kad Washingtonas šaltai žiūri ir į antrąjį Indijos premjero „taikos planą“. Atmesdamos premjero Nehru pasiūlymus, Jungtinės Valstybės galutinai atstumsiančios nuo savęs Azijos tautas.

Tą pačią gaidą traukia ir „didysis“ spaudos komentatorius Walter Lippmann. Indijos atstovas, sako jisai, padarė labai sveiką pasiūlymą ir labai tinkamu momentu. Šiaurės korėjiečiai savo tikslo nepasiekė, bet jie užkariavo didelę dalį Korėjos pusiasalio; Jungtinės Valstybės su D. Britanijos pagalba neabejotinai gali juos sumušti ir išvyti lauk. Bet iki jie bus sumušti, Jungtinės Valstybės turės sugriauti visus Korėjos miestus ir geležinkelius. Kojka būtų Amerikai nauda iš tokios pergalės? Ar ne geriau pavesti Korėjos klausimą išspręsti šėčių tautų komitetui, kaip kad siūlo Indijos valdžia per savo delegatą Sir Benegal N. Rau?

Tačiau priimti Indijos pasiūlymą, kada komunistai yra užkariavę kuone visą Korėjos pusiasalį, reikštų faktiškai pripažinti agresorių pergalę.

Antra, jeigu Jungtinės Valstybės priimtų Lippmanno pasiūlymą, jėgai geriau pasitraukti į šalį ir atiduoti Korėjos likimo sprendimą į „neutralių“ tautų rankas, negu griauti Korėjos miestus ir pramonės, tai kas galėtų priversti komunistus pasitraukti iš tos teritorijos, kurią jie yra neteisėtai pagrobę?

Trečia, šešios tautos, iš kurių Indija siūlo sudaryti „taikos komitetą“, neturi nei autoriteto daryti sprendi-

mus Jungtinių Tautų vardu, nei jėgos įvykdyti savo sprendimus gyvenime. Toks bejėgis komitetas galėtų tik tai sugalvoti kokį nors kompromisą, priimtą šiaurės korėjiečiams, kad pastarieji sutiktų daryti taiką. Bet tai reikštų ne tik moralinį, o ir materialinį laimėjimą agresoriams, t. y. Korėjos komunistams ir Maskvai!

Tie, kurie maldaute maldauja prezidentą Trumaną ir valstybės sekretorių Achesoną priimti Indijos sumanymą, iš tikrųjų nori, kad Jungtinės Valstybės vėl grįžtų į diskredituotą „appeasement'o“ politikos kelią. Pirmiau ta politika buvo peršama su tikslu numaldyti Staliną: nusileiskime jam, kad jisai nurimtų ir pasidarytų sukalbamas. Dabar ji yra peršama ne Stalinui numaldyti, o „mūsų draugams Azijoje“. Kaip mes galime, girdi, erzinti ir pykinti tokį gerą žmogų, kaip Indijos premjeras Nehru?!

Tiesa, Nehru geras žmogus. Bet geri žmonės neretai būna prasti muzikantai. Tarptautinės politikos orkestrėje Indijos premjero smuikas anaipol ne visada pataliko į taklą. Argi Amerika turi prie jo taikytis?

Jeigu Korėjos konfliktas yra agresijos vaisius, tai ji reikia taip ir traktuoti, o ne ieškoti kelių, kad jo esmė būtų paslėpta. Kai agresoriai gaus užsipelnytą bausmę, tai ir tokie neutralumo mylėtojai, kaip Nehru, pripažins, kad teisingumas paėmė viršų.

APŽVALGA

NELEISTINAS MINČIŲ ISKRAIPYMAS

„Dirva“ paėmė ištrauką iš mūsų bendradarbio J. Lazdausko-Toliušio korespondencijos apie Urugvajaus lietuvius:

„Kas valdys ateities Lietuvą? Jei socialdemokratų ir valstiečių liaudininkai, tai gerai; bet jei kiti, tai geriau bolševikai: žūsime mes, tai tiek to, bet svarbiausia tai tas, kad kartu su mumis žūs ir liaudies priešai...“ (Žiūr. „Nauj.“ 1950 m. rugp. 9 d.).

Kiekvienam, kuris moka skaityti ir supranta ką skaitęs, čia visai aišku, kad kalba eina apie samprotavimą tų lietuvių, kurie yra patekę į okupantų įtaką. O „Dirva“ rašo, kad tai paties Lazdausko-Toliušio samprotavimas!

Ne tik tai rašo tokį storą melą, bet ir mėgina jį paremti dar kitu melu.

„Dirva“ teigia, jogei „N.“ korespondentas tik apsimeta, kad jisai „neva atpasakoja“ kitų Urugvajaus lietuvių nusištamą, „bet iš viso rašinio matyti, kad tai yra visų pirma jo paties ir, greičiausiai, tik jo paties nusištamymas“.

Lazdausko-Toliušio rašinys ilgas, eįs per kelis „Naujienu“ numerius (pradedant rugp. 8 d.), todėl atpasakoti čia jo turinį neįmanoma; bet paminėsimiečiai kurias jo vietas. Toje pačioje straipsnio dalyje, kurioje „Dirva“ užtikino, „fanatikus“ žodžius, jo autorius kalba apie įvairias priemones, vartotinas kovoje „su melagingu komunistu“.

Tarp kitų priemonių (kurias pirmiausia išdėstė J. Vėjas „Nauj.“ 1950 m. birž. 26 d. laidoje), jisai siūlo sudaryti Centralinį Vykdomąjį komitetą kovai su bolševizmu; reaguoti „lietuviškų niekšų — komunistų spaudoje skelbiamus melus“ ir juos atremti; rasti priemonių „priversti komunistinę spaudą atšaukti begėdiškus melus apie Kazį Griunį, prėlata Krupavičių ir kitus žymesnius lietuvius“.

Ar iš šitų Lazdausko-Toliušio kalbėjimo lenkiškai, o liaudis turėjo eiti savo ponų pėdomis, tai reformacija kurį laiką galėjo tenkintis vien lenkiškąja propaganda. Nors, kita vertus, galima prileisti, kad tiems, kuriems tekdavo susirūpinti ir liaudies tikybiniais reikalais, galėjo atrodyti, jog tai gali užtekti ir Mažojoje Lietuvoje spausdintų lietuviškų protestantų knygų. Lietuvos evangelikai reformatai nuo pat pradžios turėjo glaudžius santykius su lietuvišiais protestantais, dirbusiais Karaliaučiuje lietuvių protestantų literatūros srityje, ir tarp Mažvydo bendradarbių randame Lietuvos evangelikus reformatus Joną Šeduikionį ir Stanislovą Marcijaną, kurie, pasi-mokę Karaliaučiuje, paskiau grįžo į Didžiąją Lietuvą, nors vėliau Marcijanas jau vadinamas Stanislovu Musa, ir buvo suviliotas į Mažąją Lietuvą. O Vidžio evangelikų reformatų katechetas Albertas Striška buvo specialiai siunčiamas į Labguvą pas Bretkūną įsitikinti, ar Bretkūno ruošiamas lietuviškas Biblijos vertimas tikty ir Didžiosios Lietuvos reformatams. Bet Karaliaučiaus lietuviškų leidinių buvo spausdinamas toks mažas egzemplioris skaičius, kad jų neužtekdavo ne tik Didžijai, bet ir Mažajai Lietuvai. Kita vertus, tikybiniai skirtumai tarp Mažosios Lietuvos liuteronų protestantų ir Didžiosios Lietuvos evangelikų reformatų nuolat didėjo ir neleidė pastariesiems tenkintis lietuviškąja liuteronų literatūra. O ir pačioje Didžiojoje Lietuvoje, ilgainiai atsisąnauant katali-

geriau bolševikai: žūsime mes, tai tiek ir to, bet svarbiausia tai tas, kad kartu su mumis žūs ir liaudies priešai...“ (Žiūr. „Nauj.“ 1950 m. rugp. 9 d.).

Kiekvienam, kuris moka skaityti ir supranta ką skaitęs, čia visai aišku, kad kalba eina apie samprotavimą tų lietuvių, kurie yra patekę į okupantų įtaką. O „Dirva“ rašo, kad tai paties Lazdausko-Toliušio samprotavimas!

Ne tik tai rašo tokį storą melą, bet ir mėgina jį paremti dar kitu melu.

„Dirva“ teigia, jogei „N.“ korespondentas tik apsimeta, kad jisai „neva atpasakoja“ kitų Urugvajaus lietuvių nusištamą, „bet iš viso rašinio matyti, kad tai yra visų pirma jo paties ir, greičiausiai, tik jo paties nusištamymas“.

Lazdausko-Toliušio rašinys ilgas, eįs per kelis „Naujienu“ numerius (pradedant rugp. 8 d.), todėl atpasakoti čia jo turinį neįmanoma; bet paminėsimiečiai kurias jo vietas. Toje pačioje straipsnio dalyje, kurioje „Dirva“ užtikino, „fanatikus“ žodžius, jo autorius kalba apie įvairias priemones, vartotinas kovoje „su melagingu komunistu“.

Tarp kitų priemonių (kurias pirmiausia išdėstė J. Vėjas „Nauj.“ 1950 m. birž. 26 d. laidoje), jisai siūlo sudaryti Centralinį Vykdomąjį komitetą kovai su bolševizmu; reaguoti „lietuviškų niekšų — komunistų spaudoje skelbiamus melus“ ir juos atremti; rasti priemonių „priversti komunistinę spaudą atšaukti begėdiškus melus apie Kazį Griunį, prėlata Krupavičių ir kitus žymesnius lietuvius“.

Ar iš šitų Lazdausko-Toliušio kalbėjimo lenkiškai, o liaudis turėjo eiti savo ponų pėdomis, tai reformacija kurį laiką galėjo tenkintis vien lenkiškąja propaganda. Nors, kita vertus, galima prileisti, kad tiems, kuriems tekdavo susirūpinti ir liaudies tikybiniais reikalais, galėjo atrodyti, jog tai gali užtekti ir Mažojoje Lietuvoje spausdintų lietuviškų protestantų knygų. Lietuvos evangelikai reformatai nuo pat pradžios turėjo glaudžius santykius su lietuvišiais protestantais, dirbusiais Karaliaučiuje lietuvių protestantų literatūros srityje, ir tarp Mažvydo bendradarbių randame Lietuvos evangelikus reformatus Joną Šeduikionį ir Stanislovą Marcijaną, kurie, pasi-mokę Karaliaučiuje, paskiau grįžo į Didžiąją Lietuvą, nors vėliau Marcijanas jau vadinamas Stanislovu Musa, ir buvo suviliotas į Mažąją Lietuvą. O Vidžio evangelikų reformatų katechetas Albertas Striška buvo specialiai siunčiamas į Labguvą pas Bretkūną įsitikinti, ar Bretkūno ruošiamas lietuviškas Biblijos vertimas tikty ir Didžiosios Lietuvos reformatams. Bet Karaliaučiaus lietuviškų leidinių buvo spausdinamas toks mažas egzemplioris skaičius, kad jų neužtekdavo ne tik Didžijai, bet ir Mažajai Lietuvai. Kita vertus, tikybiniai skirtumai tarp Mažosios Lietuvos liuteronų protestantų ir Didžiosios Lietuvos evangelikų reformatų nuolat didėjo ir neleidė pastariesiems tenkintis lietuviškąja liuteronų literatūra. O ir pačioje Didžiojoje Lietuvoje, ilgainiai atsisąnauant katali-

250 TIKYBINIŲ SEKTŲ AMERIKOJE

Rašo V. P.

(Tęsinys)

Dievo vardu, Amen. Mes, kurių vardai pasirašyti žemiau, gresmingo (dread) patvaldžio pono, Dievo malone Didžiosios Britanijos, Francūzijos ir Airijos karaliaus ir tikybės gynėjo James ištikimi pavaldiniai, pasiėmę užduotį keliuon atlikti Dievo ir mūsų karaliaus ir krašto garbei ir krikščionių tikybai praplėsti ir sukurti pirmą koloniją Virginijos šiaurės dalyje, iškilmingai (solemny) ir bendrai pareiškiam, Dievo akivaizdoje ir vienas kito akyse, kad įsijungiamie į politinį kūną...

Tai štai: Dievo vardu — amen. Dievo malone karalius Jokūbas; keliuon atlikome krikščionybei plėsti ir dabar Dievo akivaizdoje darome pareiškimą... Dievas, karalius, Dievas ir tikyba nuo A iki Z. Ir darosi suprantama, kad tik toji tikyba buvo gera, kurią praktikavo ši grupė. Bet kuri kita jiems atrodė nepakenčiamą.

3.

Praėjo kuone 170 metų nuo sukūrimo pirmos anglų kolonijos Jamestown'e. Prasidėjo revoliucinis arba Amerikos nepriklausomybės 1775-83 m. karas.

Šio pasisakymų bent vienas žmogus sveika galva gali padaryti išvadą, kad straipsnio autorius yra patekęs į Lietuvos okupantų įtaką ir kad jisai mano, jogei geriau tegu Lietuvą valdė bolševikai, negu kad ją valdytų kokios nors dešinėsios partijos? Kam gi tada jisai nori apginti ir prel. Krupavičių?

Visas straipsnis turinys liudija apie griežtai priešingą jo autoriaus nusištamą, negu tas, kurį jam bandė primesti „Dirva“. Bet jį turi drąsos teigti, kad toks bolševikų okupaciją remias asmuo, kaip Lazdauskas-Toliušis, „greičiausiai“ esąs tik vienas tarp visų Urugvajaus lietuvių! — nors visi žino, kad tenai komunistai turi ne visai menką „bendrakeleivių“ skaičių — ir Lazdauskas-Toliušis kaip tik gvildena klausimą, kaip tuos bendrakeleivius atitraukti nuo komunistų!

Taigi, ar gražu šitaip svetimais mintis kraipyti ir šmeižti?

Savo šmeižtalaikį Clevelando laikraštis pavadino „demokratu“. Tai Bimbos ir Andrulio taktika, nes juk jie, pripasakodami visokių šlykštybių (dažniausia, prasimanų) apie nekomunistus, nuolat priduria: „Štai koks jų demokratiškumas!“ Komunistams „demokratai“ yra paniekos žodis; „Dirvos“ redaktoriui, matyt, taip pat.

1776 m. liepos 4 d. paskelbiama Nepriklausomybės Deklaracija. Ją skelbia specialus komitetas, bet jos autorius yra Thomas Jefferson. Deklaracija ilgoka. Šičia paduodama tik pora sakinių, nuolat kartojamų ir šiandien politinių diskusijų temose. Štai jie:

„Mes skaitome šias tiesas kaip savaime aiškias, kad visi žmonės yra sulverti lygūs, kad Sutyertojas apdovanojo juos tam tikromis neatimamomis teisėmis, kad šiųjų tarpe yra lygybės, laisvės ir laimės kūrimosi teisės.

Kad šių teisių atsiekti valdžios yra steigiamos žmonių tarpe; kad valdžios gauna teisę savo galią dėka valdomųjų sutikimo; kad bet kurio atveju, kai bet kuri valdžios forma ima naikinti šiuos tikslus, žmonės turi teisę pakeisti ar panaikinti ją ir įsteigti naują valdžią...“

Koks skirtumas tarp „Mayflower“ Kompakto ir Nepriklausomybės Deklaracijos? Kompakte visagalys Dievas ir karalius, ir be jų, rodos, ne žingsnio nežengsi. O Deklaracijoje vyrauja neatimamos žmonių teisės, g valdžios gauna teisėtą galią tik iš valdomųjų, jų sutikimo dėka.

Laisvė Deklaracijoje viena pačių pagrindinių teisių. Suprantama, čia įeina ir tikybinė laisvė.

Revoliucinis karas pasibaigė nepriklausomybės laimėjimu. 1789 m. kovo pirmą trečiadienį įėjo galion Jungtinių Amerikos Valstybių konstitucija (federalinė). Ir jos straipsnio 6-to skyriaus 3-čia dalis sako: bet joks tikybės kvotimas neprivalo būti reikalaujamas bet kuriai valdinei vietai arba viešajai atsakomybei užimti, kuriai priklauso Jungtinės Valstybės.

Puritonai Massachusetts valstybėje karpė ausis kitaip tiškiems. Virginija skyrė kalėjinį kvėkeriams. O dabar viso krašto konstitucija sako, kad bet kuri valdžios vieta gali užimti protestantus ar Romos katalikus, žydas ar Mahometo garbintojas arba ir agnostikas; kad jį to tikybą neturi būti kreipiama dėmesio kai jis nori gauti arba jau turi valdžios darbą.

Tais pačiais 1789 m. susirinko pirmas po konstitucijos įėjimo galion kongresas. Jis priėmė dešimtį konstitucijos pataisy arba amendmentų. Ir pirmoji pataisa sako ((kiek ji liečia tikybą): kongresas neprivalo leisti jokio įstatymo tikybės steigimui, nė laisvo jos praktikavimo drausmei.

Kitaip tariant, konstitucija įsako valdžiai nesikišti į tikybės reikalus. O jeigu taip, tai ir tikyba (tiksliau, tikybinės

sektos) privalo nelįsti į valdžios sritį. Tatai reiškė atskyrimą valstybės nuo bažnyčios. Ir todėl Thomas Jefferson konstitucijos straipsnio 6-to ir jos pirmosios pataisos reikšmę apibrėžė kaip „pastatymą sienos tarp bažnyčios ir valstybės“.

Amerikos revoliucijos vadų galvosena, suformuota konstitucijoje ir kituose dokumentuose ir raštuose, turėjo ir tebeturi didelės reikšmės krašto gyvenime. Taigi tenką ją nors visai trumpai, nors keletu žodžių apibūdinti.

Revoliucijos vadai ir porevoliucinių dienų publikos nuomonės organizuotojai buvo priešingi Anglijos monarchijai. Nusikratę monarchija jie bijojo bet kokio absoliutizmo sugrįžimo. Jų manymu geriausia valdžia buvo pačių žmonių valdžia, self-government.

Jiems atrodė pavojingi ir visi tie veiksniai, kurie rėmė bet kokią absoliutizmą formą. Ne tik jie manė, kad geriausia valdžios forma yra pačių žmonių valdžia. Dauguma jų manė, kad ir geriausia tikyba yra asmeninė, o ne institucinė — ypač ne organizuota valstybinė bažnyčia, kokia pvz. buvo kolonijose anglikonų bažnyčia (arba šiandien yra pravoslavų bažnyčia Štalino Rusijoje ar Romos katalikų bažnyčia Franco Ispanijoje).

Thomas Payne šitokią laisvės tikybės galvosena apibrėžia lyg klasiškų sakiniu: „My own mind is my own religion“ — Mano protas yra manoji tikyba.

Ir Jefferson, dar revoliucijos karui tebeinant, esmėje sako (Notes on Virginia):

Sąžinės dalykuose mes niekuomet nesuteikėm valdovams jokių teisių; mes negalėjome jų suteikti. Už sąžinės dalykus mes atsakom tik Dievui.

Teisėtojų valdžios galia siekia tik tuos veiksmus, kurie pažeidžia kitus žmones. Bet jokios žaizdos man nepadaro, jeigu mano kaimynas sako, kad yra dvidešimt dievų arba kad visai Dievo nėra. Jo pasakymas neiškrauto mano kišenių ir nelaužo man kojų.

James Madison, ketvirtas JAV prezidentas, žiūrėjo į tikybės reikalus panašiai.

(Bus daugiau.)

Amerikos karo vadovybė leido japonų laivams plaukti į JAV uostus ir vežtis prekes. Ekonomistai mano, kad prekyba pagelbės japonams sutvarkyti ūkio reikalus.

Kongreso vadai, pasikalbėję su prezidentu Trumanu, pareiškė, kad tuo tarpu vyriausybė nesirengia prašyti daugiau pinigų karo reikalam.

Prezidentas Trumanas paskelbė patvarkymus, kurie liepa bausti karius, neklusančius vyresniųjų įsakymų. Už vyresniųjų puolimą teks eiti į karo teismą.

(Bus daugiau.)

DIDŽIOSIOS LIETUVOS REFORMATŲ

LIETUVIŠKASIS DARBAS

Rašo PROF. VACLOVAS BIRŽISKA

(Tęsinys)

Reformacija, įnešusi tikybinį ir iš dalies politinį sambrudį į Didžiosios Lietuvos viešąjį gyvenimą, ilgą laiką savo idėjas sklaidė Lietuvoje tik lenkų, vokiečių, o kartais gudų kalba ir iš pradžių net stipri- no lenkų kalbos įsigalėjimą Lietuvoje, nes reformacijos šalininkai inteligentai lietuviai, kaip matėme, pasitraukdavo į Mažąją Lietuvą, kur jiems buvo sudaromos daug geresnės materialinės darbo sąlygos. Daugelis didesnių ir mažesnių spaustuvių, kurios XVI a. buvo įsikūrusios įvairiose Lietuvos vietose ir kurios aprūpindavo knygomis įvairias reformacijos šalininkų atskalas, spausdino beveik vienas lenkiškas knygas. Iš Lenkijos ir net iš kitų kraštų čia traukė įvairūs pamokslininkai, kurie nemokėjo nei vieno lietuviško žodžio, ir jų buvo daugiau, kaip iš ten atvykusių šalininkų kunigų. Kadangi kova tarp reformacijos šalininkų ir katalikų ėjo daugiausia dėl patraukimo savo pusėn įvairių didikų, kurie tuo laiku daugiau-

sia kalbėjo lenkiškai, o liaudis turėjo eiti savo ponų pėdomis, tai reformacija kurį laiką galėjo tenkintis vien lenkiškąja propaganda. Nors, kita vertus, galima prileisti, kad tiems, kuriems tekdavo susirūpinti ir liaudies tikybiniais reikalais, galėjo atrodyti, jog tai gali užtekti ir Mažojoje Lietuvoje spausdintų lietuviškų protestantų knygų. Lietuvos evangelikai reformatai nuo pat pradžios turėjo glaudžius santykius su lietuvišiais protestantais, dirbusiais Karaliaučiuje lietuvių protestantų literatūros srityje, ir tarp Mažvydo bendradarbių randame Lietuvos evangelikus reformatus Joną Šeduikionį ir Stanislovą Marcijaną, kurie, pasi-mokę Karaliaučiuje, paskiau grįžo į Didžiąją Lietuvą, nors vėliau Marcijanas jau vadinamas Stanislovu Musa, ir buvo suviliotas į Mažąją Lietuvą. O Vidžio evangelikų reformatų katechetas Albertas Striška buvo specialiai siunčiamas į Labguvą pas Bretkūną įsitikinti, ar Bretkūno ruošiamas lietuviškas Biblijos vertimas tikty ir Didžiosios Lietuvos reformatams. Bet Karaliaučiaus lietuviškų leidinių buvo spausdinamas toks mažas egzemplioris skaičius, kad jų neužtekdavo ne tik Didžijai, bet ir Mažajai Lietuvai. Kita vertus, tikybiniai skirtumai tarp Mažosios Lietuvos liuteronų protestantų ir Didžiosios Lietuvos evangelikų reformatų nuolat didėjo ir neleidė pastariesiems tenkintis lietuviškąja liuteronų literatūra. O ir pačioje Didžiojoje Lietuvoje, ilgainiai atsisąnauant katali-

kybei ir nuo reformacijos atsimetant daugeliui jos rėmėjų, būtis žymiai pakitę ir jau reikėjo kreipti didesni dėsmei į liaudį, ypač į lietuviškai kalbančią. Pasirėmę galingu Lietuvoje Radvilų teikiama globa, kiek daugiau atsilaikė Lietuvoje evangelikai reformatai, o kitos įvairių kitų atskali šalininkų grupės, beveik visai išnyko. Net ir liuteronų protestantai buvo čia už juos daug silpnesni, nes šalininkų teturėjo tarp Vilniaus ir Kauno miestuose įsikūrusių vokiečių. Lietuviškosios reformatų literatūros ruošimu susirūpinta ypač tada, kai ir katalikai Vilniuje pradėjo spausdinti lietuviškas knygas. Jei pirmas mums nežinomas lietuviškas Canisijaus katekizmo vertimas tam tikrą reakciją sukėlė ypač Karaliaučiuje, tai Daukšos 1595 m. katekizmo pasirodymas tuojau davė priešingą katekizmą čia pat, Vilniuje, 1598 m. išspausdintą. Tai buvo *Polski z litewskim Katechizm wydany nakladem Malchera Pietkiewicz* — pirmasis evangelikų reformatų leidinys lietuvių kalba.

Vienas veikliausių evangelikų reformatų veikėjų Didžiojoje Lietuvoje, Lietuvos Vyriausiojo Tribunolo raštininkas Merkelis Petkevičius (gimęs apie 1550 m. ir miręs tribunolo sesijos metu 1608 m.), gal raginamas ir kitų reformatų, susirūpinęs lietuvių reformatų literatūros gaminimu, pirmiausia Vilniuje tam reikalui 1598 m. įkūrė atskirą spaustuvę, kuriai vesti ir joje dirbti pakvietė spaustuvininką Vosylį Malachvie-

jevičių, anksčiau dirbusį spaustuvėse Lvove ir Paniovcuose, ir Stanislovą Viežaiskį; jie ir išspausdino šioje spaustuvėje dvi knygas: Iotynišką Grigo iš Zarnovo Clypeusą ir šį lietuviškąjį katekizmą. Pirmojoje knygoje pažymėta, kad ji esanti išspausdinta Petkevičiaus spaustuvėje, antrojoje Petkevičius nurodytas tik jos leidėju. Kadangi kiti tos spaustuvės spaudiniai nėra žinomi, tai, greičiausia, yra teisinga L. Abramavičiaus prielaida, kad Petkevičius, neturėdamas laiko užsiimti spaustuve, pasitenkino jos įkūrimu ir pačią spaustuvę pardavė Saliamonui ir Ulrikui Sultzeriams, kurių spaustuvė pradėjo veikti kaip tik tais pačiais 1598 m. Greičiausia, ir tas lietuviškasis katekizmas buvo išspausdintas tada, kai spaustuvė jau buvo Sultzerių rankose, ir dėl to ten Petkevičius tenurodytas leidėju. Katekizmo dvikalbiškumą pralabla aiškina tuo, kad daugelis ponų laiką pamokslininkus lenkus, kurie lietuviškai nemoką ir dėl to negalį žmonėms Dievo žodžio aiškinti jiems suprantama kalba; jiems padėti tekstas spausdinamas lenkų ir lietuvių kalbomis. Tačiau pavadinimas — katekizmas — pačią knygą netiksliai teapibūdino, nes tai buvo ne tik katekizmas, bet ir giesmynas su maldaknyge, o iš dalies ir agenda, taigi viena knyga norėta užkūsti visas tikybinės literatūros spragas, išskiriant pamokslus ir evangelijas, nors ir jos tuo laiku jau buvo ruošiamos.

(Bus daugiau.)

Nuo Mažvydo iki Jablonskio

P. JONIKAS
(Tėsinys)

RASOMOSIOS KALBOS NENUSISTOJIMAS IR SUNYKIMAS IKI XIX A. VAKARIEČIŲ TARMĖS IŠKILIMAS

Po Daukšos ir Sirvydo, kuriuos tadavė tik srities bendrinės kalbas (pirmasis vidurio aukštaičiams, antrasis — rytiečiams), bendrinės rašomosios kalbos kūryboje ateina ilgesnis sustingimo laikotarpis. Jos tobulinimui, ugdymui XVII a. gale ir XVIII a. maža kas teatlikta. Priešingai, ji, palyginti su gražia Daukšos ir Sirvydo padaryta pradžia, žengia žingsnį atgal, sumenksta. Nesant žymesnių rašytojų, gerai mokančių savo kalbą, trūkstant gramatikos (Sirvydo parašyta gramatika, rodos, nebuvo nė išspausdinta), kuri būtų nustatiusi konkrečias rašybos ir kalbos normas Didžiajai Lietuvai, bendrinei rašomajai kalbai tobulėti trūko stipresnių ramsčių. Bemaž kartas nuo karto atsitiktinai, pirmiausia lenkų pavyzdžiu, sulipdytoji rašyba negalėjo būti nuosaki. Nosiūnių, jei jos apskritai vartojamos, tėra tik iš lenkų raidyno pasiskolintosios *q*, *ę*, *ę* — siaurasis paprastas neskiriamas nuo atvirojo (nors kartais „e“ plačiam ilgam rašoma *ē*, *ea*); balsiai iš dalies rašomi iš garsų, o prie balsiai — iš kilmės. Bet ypač raštų kalbos sumenkėjimas XVIII a. matyti iš gausybės svetimybių — barbarizmų ir makaronizmų. Daugelis lietuviškai menkai temokančių šio amžiaus autorių tiek priveisė raštų kalbą svetimybių, kad kai kuriuose jų randame tikrą lietuvių ir slavų kalbų mišinį (Pedelis miros, 1750; Broma atwerft ing wecznasti, 1753). Tačiau tai nerodo, kad tų slavybių tada būtų buvę tiek privisę žmonių kalboje, ne. Tai terodo tik tų raštų autorių lietuvių kalbos nemokėjimą ir nesirūpinimą arba bent mažą tesirūpinimą kalbos kultūra, ypač jos grynumu, lietuviškumu. Tą patį ypač matyti iš Kėstutis vienuolio A. Pabrėžos (1771-1849) raštų, kurie yra dvejopo pobūdžio: jo tikišniai raštai rašomi tradicini tikišnių raštų rašyba ir gerokai barbarizmų sujaukta kalba, o pasauliniai raštai turi savo nuoseklesnę, tikslėnę rašybą ir yra daug grynesnė kalba parašyti.

Jei XVII a. galas ir XVIII a. ir yra abejingai bendrinės kalbos tvarkymui, tobulinimui ir, atrodo, leidžiama čia įvykimas neaplanuojamiems susirasti savo tėkmę, — tai vis dėlto bent apie tarmės tos kalbos pusę to negalima būtų pasakyti. Vienos visiems įvairių tarmių lietuviams bendrinės rašomosios kalbos neprieinama. Šalia ankstyvesnių vidurio aukštaičių ir rytiečių tarmių pagrindų parašytų raštų iškyla vėliau ir žemaitiškų raštų. Tačiau, šiuos pastaruosius pavarčius, ypač krinta į akį tarmių maišymas: juose gausu aukštaitiškų lyčių priemaišų. Matyt, jų autorius bus paveikusi ypač ankstyvesnė aukštaitiškųjų raštų tradicija.

Bet šių raštų tarminiam margumyne jau pačioje XVIII a. pradžioje iškyla būdinga apraška, lyg tolimesnės bendrinės kalbos tarmės krypties užuomazga. Vadinamosios lietuviškosios evangelijos (Ewangelie polskie y litewskie), kurios buvo kartojamos bent nuo XVIII a. vidurio, ir čia iki XIX a. pradžios, pačioje XVIII a. pradžioje (berods, 1705 m.) stauga imamos versti į vidurio aukštaičių bei pagaliau aukštaičių vakariečių tarmę. Galimas dalykas, kad tam bus atsiliepusi ir Maž. Lietuvos tradicija, kur, kaip matėme, vakariečių tarmė jau bent prieš 80 metų į raštus buvo komisijos priimta, o prieš 50 metų Kleino buvo ir gramatiškai apdorota bei kanonizuota. Vis dėlto šis tarminis posūkis nebuvo dar galutinis: ir po to laiko knygos rašomos įvairiomis tarmėmis. Tik juo toliau, juo labiau ryškėja jau ankščiau minėtas tarminių lyčių maišymas. Nors ir viena kuri tarmė ar partarmė kuriam autoriui eina jo knygos kalbos pagrindu, bet jis (sąmoningai ar nesąmoningai) primaišo ir kitos tarmės (arba neretai ir kelių kitų) lyčių. Bendrinės kalbos problemos neišsprendė ir pirmoji Didž. Lietuvoje išspausdinta gramatika, išėjusi 1737 m. Vilniuje. Būdinga, kad ir nežinomas jos autorius, nors remiasi pirmiausia vidurio aukštaičių tarme, vartoja ir rytietiškus, net žemaitiškų formų.

BENDRINĖS KALBOS SUAKTUALĖJIMAS TAUTINIO ATGIMIMO METU. TARMĖS KLAUSIMAS

Taigi iki XVIII a. galo nebuvo prieita vienos bendros apdorotos ir kanonizuotos rašomosios kalbos visiems lietuviams. Šis uždavinys teko XIX amžiui, ypač ant-rajai jo pusei. Toliau nebebuvo imanoma išsiversti be vienos bendrinės rašomosios kalbos. Tuo metu prasideda lietuvių tautos atgimimo laikotarpis, susijęs su jau ankščiau pasireikšusiu mažųjų tautų atgimimu. Šis tautos atgimimas tiesiai veda ir į savos tautinės kultūros, taigi ir gimtosios kalbos branginimą. Ypač to atgimimo veikla sustvirtėja po baudžiavų panaikinimo, ūkiškai ir teisiškai sustiprėjus lietuviškajam kamienui, valstiečiams išsivadavus iš baudžiavų ir pagausėjus iš jų tarpo išėjusiai lietuviškajai inteligentijai. Ši inteligentija tuoj stoja į lietuvišką darbą, į liaudies, tautos švietimą, ruošiasi žmonėms rašyti pasaulinio turinio knygas, leisti laikraščius. Kai kur ir į aukštesnias mokyklas įvedamos lietuvių kalbos pamokos (pvz. Kauno kunigų seminarija, Marijampolės gimnazija ir kt.). Čia buvo neišvengiamas reikalus turėti normuotą, visiems lietuviams nustatytą bendrinę kalbą. Negi pvz. buvo galima kiekvienos tarmės kampaui leisti atskirą lietuvišką laikraštį? Rimtam visos tautos kultūriniam darbui reikėjo visiem prieinamos, suprantamos ir kultūringai apdorotos vienos bendrinės kalbos. Šis dalykas bendrais bruožais ir išsprendžiamas „Aušros“ laikotarpiu, nors jau ne vėliau kaip nuo XIX amžiaus vidurio aktin- giai griebiamasi atskirų tos kalbos klausimų dorojimo.

Jau nuo XIX a. pradžios iškyla įvairių rašybos tobulinimo projektų: A. Pabrėžos, S. Daukanto (1793-1864), ypač kalbininko Jono Juškos (1815-1886), kuris vietoj lenkiškųjų *sz*, *cz* siūlo (1861) čekiškusios *š*, *č* arba *š č*. Šie rašmenys „Aušros“ laikais iš lengvo įsigalėjo, lygiai kaip ir *o* (vietoj *u*), kuris jau A. Schleicherio buvo pasiūlytas jo lietuvių kalbos gramatikoje (1856), tačiau Juškos siūlytasis prie balsių minkštinimas akūto (įkypo brūkšnelio) pagalba prie balsio viršuje iš dešinės nepajėgė tradicinio *i* išstumti.

XIX a. pirmojoje pusėje Didž. Lietuvos raštuose dar vis prasimuša įvairios tarmės bei partarmės. Kai kurie autoriai nejučiomis šį klausimą praeina, o kiti į jį laiko nesvarbiu, kaip pvz. ir J. Juška, kuris reikalavo visus laikytis vienos rašybos ir grynos kalbos, o tarmė kiekvienas galis rašyti sava. Vis dėlto nevienas matė, kad tokiu būdu visiems skaitytojams negalima įtikti. Kai kurie autoriai šiai problemai nugalėti tarėsi galį pasiremti savotišku principu, tiesa, slypinčiu kiekvienos tautos raidyno (alfabeto) pagrindu: kiekvienas rašytojas tegu rašo savo tarmę, o kiekvienas skaitytojas tai, kas parašyta, tegu perskaito savo (Kitkevičius 1848, Daukantas 1850 ir kt.). Žinoma, šitos tarminio klausimo bendrinėje kalboje išsprendimas (rašmenų polifonetizacija, arba daugiareikšmiškumas) praktikoje skaitytojams maža tegalėjo būti paguoda. Ypač tai turėjo ap sunkinti lietuvių kalbos, jos gramatikos mokymą mokykloje.

BARANAUSKO TEORIJA

Su pastaruosiu sunkumu akis į akį susidūrė A. Baranauskas, pradėjęs 1871 m. dėstyti lietuvių kalbą Kauno kunigų seminarijoje. Jis tuoj pamatė, kaip pats sakosi, jog reikią vienos gramatikos, vienos rašybos, o ne kiekvienai tarmei nustatinti atskiras normas bei gramatikos taisykles. Ir Baranauskas sudarė savotišką bendrinę rašomąją kalbą, derindamas joje visas (Kauno gubernijos) tarmes.

Tarmės tesą tik vienos lietuvių kalbos atūgiai, todėl bendrinėje visiems lietuviams skiriamąje rašto kalboje negalima esą remtis viena kuria tarme, juoba, kad kiekvienam vis savoji tarmė atrodanti geresnė ir gražesnė. Kita vertus, kiekvienoje jų trūksta tų ar kitų lyčių bei žodžių, kuriuos tegalinties papildyti tik visos kitos tarmės. Palyginęs visas gyvasias tarmes to pačio žodžio garsines lytis (pvz. *vaka*, *vaika*, *vaikai*), Baranauskas pasirinkdavo bendrinę lytimį tą iš jų, kuri buvo senesnė, lyg koks kelmis, iš kurio (*vaikai*) ilgainiui, tartum atžalos, ir visų kitų tarmių lytis išaugo. Šitas principas praktikoje paprastam bendrinės kalbos atstovui, žinoma, buvo sunkus, nes kiekvienam atveju vis būtų reikėję lyginti įvairių tarmių lytis, ypač kad Baranauskas savo gramatikos neišleido. Todėl jo principas nebuvo priimtas, nors ir Baranauskas faktiškai parėmė linkimą į aukštaičių vakariečių tarmę, nes jis ir iš savo teorijos (rinkdamasis senesnes lytis) faktiškai priėjo vakarų aukštaičių tarmę, jos

SONIA PIPIRAITĖ

MEILĖ

Pirma maniau, jog tai tikrai
gėlių svyravimas,
tikrai vėjelio iš laukų
švelnus atsidusimas,
bangelės upėje per akmenaitį
ripuliuojimas,
tik saulės kraujo ežerė
graudingas nuskendimas.

Pirma maniau, jog tai tikrai
miškų šlamėjimas,
tikrai lakštingalos paežerį
skaudus triliuavimas,
ugnelių, šviečiančių tamsioj žolėj,
tylus žėrėjimas,
tik mylimų dainų ir tolimų aidų
švelnus bangavimas.

Pirma maniau, jog tik žydėt—
širdies troksimas,
jog iš gėlių ir debesų
tas jausmas imas.
Bet jau labar tikrai žinau:
ne dainos ir ne gėlės—
kas nors daugiau, kas nors daugiau
tą ilgesį sukėlė.

garsyną. Baranausko bendrinė kalba buvo rašomoji kalba par excellence: jis te-reikalavo vienos bendrinės rašomosios kalbos, bendrą rašto lyčių, o tai, kas parašyta, turėjo būti kiekvieno perskaityta pagal savo tarmę. Todėl jis mokė savo klierikus, kunigus išėjus ir nuvykus į kurį nors parapiją, išmokyti vietinę tarmę ir ją pamokslus žmonėms sakyti. Tik reikią vienos rašybos laikytis. O rašyboje Baranauskas rėmėsi tradicija, nusižiūrėjęs į Schleicherį, į kiek pataisydamas: rašmenis vartojo įprastinius, tik *e* : *ē* bei *i* : *y* (ilgąją) atskirdamas ir šalia *q*, *ę* ir *ę*, *ę* vartodamas. Be to, jis nuosakiai pritaikė jau Kuršaičio pastebėtą skyrimą *-ei* (*-iei*) ir *-iai*, pvz. tai eglei: tie arkliai; sakei: gaidžiai.

VAKARIEČIŲ TARMĖS ĮSIGALĖJIMAS „AUŠROS“ LAIKAIS. NAUJADARAI

Reliatyviai viena bendrinė kalba Didžiojoje Lietuvoje susidarė su pirmojo pasaulinio turinio laikraščio, „Aušros“ (1883-6) pasirodymu. Šis laikraštis, skiriamas visiems lietuviams, turėjo kiek galima visiems ir savo kalbą įtikti, būti prieinamas. Nuo to laiko bendrinės kalbos pagrindu galutinai įsigalėjo aukštaičių vakarų tarmė, prie kurios jau susistojama bisi-mųjų aušrininkų. Maskvos universiteto studentų, leidusių rankraštinę (hektografuotą) „Aušrą“ (1880-1). Vakariečių tarmės pasirinkimą nusvėrė daugiausia di-desnis įtakingų vakariečių arba visai įdomus artimų žmonių skačius aušrininkų tarpe (J. Basanavičius, J. Šliupas, A. J. Vištelis; Maž. Lietuvos vakarų aukštaitis buvo ir M. Jankus). O didžiausias jiems ramstis buvo anų laikų autoritetingo kalbininko A. Schleicherio parašyta pirmoji moksline lietuvių kalbos gramatika (Litauische Grammatik, Prag 1856), kurioje lietuvių kalbai atvaizduoti pagrindu kaip tik ir buvo pasirinkta (Maž. Lietuvos) vakarų aukštaičių tarmė. Schleicheriu pase-kė ir kiti žymūs kalbininkai (A. Bezenbergeris, A. Bruckneris, A. Leskienas, K. Brugmannas, F. Fortunatovas, J. Karłowiczius ir kt.), priimdami lietuvių kalbai atvaizduoti vakariečių tarmę bei Schleicherio rašybą. Žinoma, turėjo reikšmės ir vakarinė M. Lietuvos raštų tradicija; jos laikėsi kurį laiką „Aušrą“ redagavęs bei jos straipsnius taisęs ir Maž. Lietuvos žemaitis J. Mikšas. Dėl rašybos „Aušroje“ dar svyravoja. Tuoj įsivedama *u* vietoj *w*, į galą atsisakoma ir kai kurių lenkiškųjų rašmenų (*sz*, *cz*, *ž*, *z*) čekiškiųjų nau-dai *š*, *č*, *ž*; šalia *i* : *y* (ilgąjam) rašoma *u* (ilgąjam ir trumpajam balsiui).

Ypatingai sunkus „Aušrai“ (taip pat ir vėlesniems laikraščiams) uždavinys teko kuriantis specialinius bendrinės kalbos posakius ir žodyną. Rašant apie įvairias kultūrinio bei civilizacinio gyvenimo sritis (geografiją, gamtos mokslai, technika, matematika, visuomenės mokslai, kalbotyra, istorija ir t. t.), trūko atitinkamų žodžių ir posakių, kurių liaudinė kalba, žinoma, neturėjo. Kiekvienas rašantis su tuo sunkumu susidūrė ir kiekvienas stengėsi kaip mokėdamas jį nugalėti. Iš dalies čia buvo skolinamasi lyčių iš kitų kalbų, iš dalies pačių kuriamasi. Žinoma, dalis tokių individualių naujadarų iš pradžių be paaiškinimų negalėjo būti supran-tami (pvz. „Aušros“ straipsnio pavadinimas: Tikrasis ieszkyns tėvyniskumo

„tikrasis patriotizmo idealas“). Bet nemaža „Aušros“ naujadarų ilgainiui prigijo visuomenėje.

Aušrininkai, kurie kovojo dėl lietuviškosios kultūros savarankiškumo, rūpinosi ir rašomosios kalbos grynimu, kovojo su svetimybėmis. Jiems čia įžymus pirmatakas buvo ir Daukantas, kuris savo Lietuvos istorijos prakalboje rašė (1850): Svetimus žodius iursztus į Lietuvą kalbą išmetiau, o i ju wieta tikrus lietuviszkus žodius pastatiau, kad praszalejtis nertartu musu kalba esant sammiezinu kitu kalbu.“ Aušrininkų šūkis buvo: šalin germanizmus ir slavizmus! Naujadarų aušrininkai yra nemaža prisikūrę ar šiaip iš kur prisigraibstę (pvz. *įspaudis* „įspūdis“, *paišelis* „pieštukas“, *tuvas* „kūrinys“, *žolinė* „arbata“ ir t. t.). Net ir bendrosios kultūros žodžius neretai lietuvinio (*oramieris* „barometras“, *žemprapolis* „geografija“, *visatininkas* „kosmopolitis“ ir t. t.).

JABLONSKIS—DIDYSIS BENDRINĖS KALBOS DOROTOJAS

Tačiau aušrininkai (taip pat ir vėlesnio laikotarpio — „Varpo“, „Apžvalgų“, „Tėvynės Sargų“ — veikėjai) negalėjo vykusiai išspręsti kai kurių bendrinės kalbos klausimų, visai sėkmingai ją doroti, lietuvininti, nes jiems trūko kalbinio pasiruošimo. Laimė, pasiruošęs tam žmogus laiku pasirodė ir galėjo tolimesnį lietuvių bendrinės kalbos raidą įstatyti jau į natūralų kelią. Tas žmogus buvo ne kas kitas kaip Jonas Jablonskis (1860-1930), išėjęs specialų kalbotyros mokslą ir turįs gyvą kalbos jausmą. Stojęs į darbą XIX a. gale, kada dar bendrinė rašomoji kalba tebesiformavo, jis spėjo išvesti bepradedančias joje visti piktžolės ir jos augimą paremti tikraisiais gimtosios kalbos dėsniais. 1901 m. Jablonskis išleido (perdirbęs P. Avizonio parašytą) „Lietuviškos kalbos gramatiką“, kuri nustatė svarbiausias Didž. Lietuvos bendrinės kalbos normas, apskritai tebegaliojančias ir šiandien. Rašyboje Jablonskis reikalavo vienybės (vienodumo) ir nuosakumo. Pasirėmęs Schleicheriu, Kuršaičiu, Jaunium bei Būga ir raštų tradicija, Jablonskis tik kai kuriuos dalykus išlygino bei smulkiau aptarė. Raidyne jis beveik nebegavo ko taistyti; tik šalia *u* įstraukė ir *ū* (kaip šalia *i* buvo ilgoji *y*). Mat, žinodamas, jog sunku čia įvesti žymesnių naujovių, testengė, tradicija atsi-rėmęs, išlyginti žymesnius nenuosakumus. Prie balsių rašyboje apskritai laikėsi kilminio pagrindo. Tačiau ir čia kai kur svyravo (pvz. ankščiau rašė *vezdamas*, *mezdamas*, vėliau nusileido kitiems rašydamas *vesdamas*, *mesdamas* šalia bendraties *vesti*, *mesiti*). Iš karto nenusistojė ir kai kuriais kitais atvejais (*tris sūnus*, vėliau *trys sūnus* ir kt.).

Jau minėtoje gramatikoje Jablonskis (ir pats vakarų aukštaitis—zanavykas), nusižiūrėjęs į kitų tautų rašomąsias kalbas, pasisakė už vakarų aukštaičių tarmės pasirinkimą bendrinei kalbai, atmesdamas kelių tarmių derinimą. Tik žodyne prireikus esą galima rinktis žodžių iš įvairių tarmių. Tą patį ir buvo logiškiausias sprendimas, ypač kad tuo metu vakarų aukštaičių tarmė raštuose jau buvo bebaigianti prigyti.

Jei rašybos ir tarmės srityje Jablonskis tik kiek prisidėjo prie šių dalykų nusistojimo, tai bendrinės kalbos žodyno ir posakių sulietuvinimas, taisyklingų lyčių nustatymas, daugybės naujadarų sukūrimas bei įvedimas yra didžiulis, epochinis Jablonskio nuopelnas.

Jablonskis anų laikų lietuvių raštų kalbą pasiryžė padaryti lietuvišką ir ją sėkmingai tokią padarė. Pirmiausia, nusižiūrėjęs į svetimybių neužkrėstą liaudies (kartais ir rašytojų) kalbą, jis įsigilino į lietuvių kalbos dvasią, susirado jos dėsnius, geros, taisyklingos kalbos kriterijus ir jais persijojė anų laikų raštų kalbą. Ištaisė netaisyklingai, pagal svetimų kalbų, ne pagal lietuvių, dėsnius sudarytas lytis — tiek žodynines darybines, tiek sintaksines. Toliau jis surado iš gyvosios kalbos ar raštų žodžių bei lyčių svetimybėms bei trūkstams lytims pakeisti. Nemaža tokių lyčių, daugiausia atskirų žodžių, kurių tada ypač buvo pasigendama kultūrinio bei civilizacinio gyvenimo sąvokoms, jis ir pats sukūrė. Jablonskio žygis atnešė gerų vaisių dar ypač ir dėl to, kad jis sugebėjo ryžtingai bendrinės kalbos tvarkymo, tobulinimo darbą dirbti praktiškai. Kalbos Jablonskis mokė visus ir visur: paskalbėjimuose, mokykloje, laikraščiuose ir knygoje. Jis taisė daugelio raštų kalbą prieš spausdinant, visą amžių skelbė kalbos taisyms laikraščiuose, leido būtinuosius praktinius kalbos vadovėlius, grama-

J. JAZMINAS

LAIMINGASIS

Kas rytą laukiame laiškanėsio. Atsiprašau, ne kas rytą — laiškanėsio i mūsų miško viesbutį ateina tik kas antrą dieną, taigi, vieną dieną turime laisvą. Kas antrą dieną keliamės su viltimi, rengiamės, val-gome kuklius pusryčius, vis žvelgdami pro langą. Tiesa, ne visi turime tokius patogumus, ne visų langai išeina į kelią, kuriuo laiškanėsio ateina. Taigi, tie, kurie ty patogumų neturime, einame pas laiminguosius, ir visi laukiame drauge...

Visi mes ko nors laukiame.

Kęstutis laukia cigarečių, kurias jam pasiuntė draugas, ankščiau išvykęs į už-jūrį. Cigaretės plaukia kažkur vandenyn-u, o Kęstutis čia jas jau baigia rūkyti...

— Jona, paskolink vieną, — sako. —

Šiandien tikrai siuntynys ateis. Vakar kor-tos taip rodė.

Kazys laukia afideivų, kuriuos jam ža-dėjo atsiųsti gimnaitis užjūryje. Jis da-bar mokinas anglų kalbos ir tekalba an-gliškai. Kiti atsakinėja jam ispaniškai...

Kazys jau seniai laukia afideivų, o tie afideivai kažkodėl vis neateina.

— Nieko nebus, — juokiasi draugai, — turėsi mokytis ispaniškai.

Tamošius laukia laiško iš jaunų dienų draugės, kuri šiek tiek ankščiau išplaukė į užjūrį. Prieš kiek laiko jis gavo ružavą laiškelį ir jame rado giliai užslėptą dole-rį. Bet praėjo jau pora mėnesių, o ruža-vas laiškelis nebeatina. Tamošius net sa-vo gerus draugus įtarinėti ėmė, kad jie jo laiškus paima. Jis dabar kas rytą eina sutikti laiškanėsio pirmas. Jis vaikšto ki-mu, į ploną paltą susisupęs, pamėlynavęs. Tikrai, jei ta kietos širdies asmenybė pa-matyty vargšą Tamošių, ji tuojau parašy-tų ružaviasią laišką — nė minutės neat-i-dėdama!

Mes visi laukiame.

Ir aš laukiu...

— Laiškanėsio ateina! — staiga sušun-ka kažkas.

Laiškanėsi visi pažįstame iš tolo ir nie-kad neapsirinkame. Jis išlenda iš miško ir eina vienuodu žingsniu, palinkęs pirmyn, pasiramstydamas lazdele. Juo jis artiau, juo smarkiau plaka visų širdys. Štai jis praėjo paliai tvorą, štai įėjo į kiemą... Visi bėgame jo pasitikti ir garsiai sveiki-name, kaip kokį Kalėdų senelį. Bet jis...

Jis neskubėdamas atidaro savo krepšį, pažiūri, pasikapsto, ir sako:

— Šiandien laišky nėra, mano ponai, tik laikraščiai!

— Tik laikraščiai... — visi vienu nusi-minusiu balsu pakartoja.

— Nė kortoms tikėti negalima, — sa-ko Kęstutis.

— Jos laiškas tikrai kur nors dingio, — sako Tamošius.

— Po vėlinių anglų kalbą, — sako Kazys. O aš — imu laikraščius ir grįžtu laimin-gas.

tikas (kurias ir šiandien daugis, kartais su mažutėmis pakaitomis, tebekartoja), dėstė lietuvių kalbą universiteto stude-n-tams, dalyvavo įvairiose kalbinėse komi-sijose. Čia jo nudirbtas darbas yra toks didelis ir žymus, kad tik vėliau tebusima-nomas aiškiai pasverti. Bet ir dabar atrodo aišku, jog be Jablonskio žygio, jo pastangų ir šiandien lietuvių bendrinė kalba kitaip atrodytų. Jei nebūtų buvę Jablonskio, greičiausia, kaip „Aušros“ ir „Varpo“ laikais, ir šiandien dar pvz. tūli rėdikai (=redaktorai) įvairiose rėdybose (=gub.) tebeišdavintų (=leistų) gazetetas arba laikraščius, talpintų (=dėtų, spaus-dintų) jose raštų peržvalgas (=apžval-gas), o jų sanderbininkai (=bendradar-biai), raštininkai ar rašėjai su rašikais skambintų tėvyniškaais varpais motiniško-je (lietuviškoje) kalboje ir taip darbuoty-si ant tėvyniškos dirvos dėl geresnės atei-tinės savo viengėnčių.

PO JABLONSKIO

Taigi Jablonskis įstatė mūsų bendri-nės kalbos raidą į tikrąjį lietuvišką ke-lią, ir tai yra didžiausias jo nuopelnas. Tačiau, žinoma, jis negalėjo visiems lai-kams vienas išspręsti visų bendrinės kal-bos dalykų. Ir dabar kalbos raida iškelia naujų klausimų, reikalaujančių savo eile vėl naujų sprendimų: rašybos aplyginimo, tarties bei apskritai šnekamosios bendri-nės kalbos norminimo, terminologijos plė-timo ir pastovinimo, kai kurių subtilė-snių žodžių reikšmių bei posakių išdirbimo ir kt. Bet tai tėra tik tolimesnis teisingai pradėto Jablonskio darbo tęsimas.

(Pabaiga)

IŠ LIETUVIŲ GYVENIMO

CICERO

Grįžo Antanas Lingė

Antanas Lingė grįžo iš ligoninės gana sumenkęs. Jo draugas Albinas slaugo geriausiai kaip gali, nes vieni du gyvena ir prižiūri ponų Rudinskių butą, kuris stovi tuščias jau ilgą laiką. Orui atvėsus patys savininkai grįš.

A. Lingė sustiprėjęs ir sutvarkęs savo asmeninius reikalus važiuoja Wisconsiną pailsėti. Kaip ir visados, Lingė turi partnerį, būtent S. Pocių. Ši kartą irgi abudu palieka Cicero apie šeštadienį. Sekmadienį juodu bus vietoj prie gražaus Arbor Vitae ežero, ponų Rudinskių globojami. Jie ten bus, kol gerokai oras atvės, ir jau nebus pavojaus nuo šienligės. Linkiu jiems gero poilsio. O tai tikrai ras prie vaisingų draugų Albino ir Helenos Rudinskių.

Kpt. Richardo Gusseno vedybos

Dr. A. J. Gussen ir ponias dar ir šiandien pavargę iš po didelių iškilnių, būtent sūnaus Richardo, aviacijos kapitono, vestuvių. Praeitą šeštadienį 5 valandą po pietų šv. Antano parapijos bažnyčioje priėmė ištikimybės pažadus Richardas ir Eleanora vienas kitą mylėti ir neapleisti iki mirties.

Tai sena tradicija. Tie ištikimybės pažadai kadaise sulaužomi, paniekinami. Bet iš visko atrodo, kad tarpe šių jaunųjų jokių nesupratimų nebus, nes

abu jauni, sveiki, gražūs ir niekieno neverčiami susituokė. Laimingos jiems ateities.

Dr. Gussenas čia plačiai žinomas kaip rimtas profesionalas. O ponias yra populiarus moterų tarpe. Stūni iškilė šaunias vestuoves. Erdvi Liuosybės svetainė buvo užpildyta svečių ir niekam nieko netrūko.

Valgius gamino p. p. iš northsaidės po priežiūra P. Michul. Puota tęsėsi iki sekmadienio ryto. Svečių tarpe buvo daug profesionalų ir biznierių.

SLA 301 kuopa turėjo savo mėnesinį susirinkimą

Šio mėnesio 14 d., kaip paprastai antrą pirmadienį, Lukšto svetainėje įvyko susirinkimas. Narių atsilankė nedaug. Mat, dar tęsiasi atostogos. Iš tarinų nedaug kas tepadarėta. Sekretorius pranešė apie nelaimingą naujo nario nuotykį.

A. A. Juozas Dabrickas, automobilio sužeistas, sąmonės atgavęs mirė ligoninėje. Susirinkime dalyvavę visi sustoję pagerbė mirusį.

Velionis J. Dabrickas mažiau nei metai kaip buvo iš tremties atvykęs. Jis buvo Jaukšų giminaitis. Jų pastangomis čia atvažiavo ir prie jų gyveno. Buvo mylimas namų draugas. Kaip draugą palaikėjo šv. Kazimiero kapinėse su religinėmis apeigomis.

Organizatorius ir finansų sekretorius pranešė apie vėliaus pratesimą ir prašė visus verbuoti naujus narius. Jis perskaitė šešių naujų kandidatų vardus, būtent: S. Bernatavičiaus ir J. Krivicko šeimų. Tai jauni, energingi žmonės. Iš jų galima daug tikėtis. Nauji ateiviai bent dauguma jų supranta ir įvertina apdraudą. Tačiau sausa apdraudą nesitenkina, netaip kaip seniau atvažiavusieji, kurie susirinkimų nelanko ir savo duoklių laikui neužsimoka.

Naujai atvažiavusių daug skirtingos pažiūros, tad jų įsijungimas į mūsų organizaciją priduos daug gyvumo. Kaip ir visados kartojau, — nelaukite rytojaus, pildykite blankas šiandien, tuojau. SLA kuopos yra kiekvienoje kolonijoje, — galit pasirinkti pagal savo skonį.

WALTER BUCHUS
Gyveno 42 E. 103rd Place

Mirė 1950 m. rugpjūčio 18 dieną, 11:15 val. ryte, sulaukęs 51 metų amžiaus. Gimęs Biržų apskr., Atsavių parapijoje, Klinskių kaime.

Amerikoje išgyveno 39 m. Paliko nuliūdę žmona Benedikta, pagal tėvus Chiužėlikę; 2 dukters: Laura ir Josephine, augintinė dukterė Katherine Lukošius, jos vyras Leo ir jų du sūnūs; brolėnė Valeria Buchus ir jos šeima; pusbrolis John Zilinkewicz, Philadelphiaje ir jo šeima; 2 svogeriai: Stanley Chiužėlis ir šeima ir Charles Chiužėlis; 2 svogerkos: Agnes Yokes, Dora Daulis ir jų šeimos; brolis Juozapas, Pietų Amerikoje; sesuo Anna Daudarienė Lietuvoje.

Kūnas bus pašarvotas 7 val. vakaro J. Bukausko koplyčioje, 10821 So. Michigan Ave.

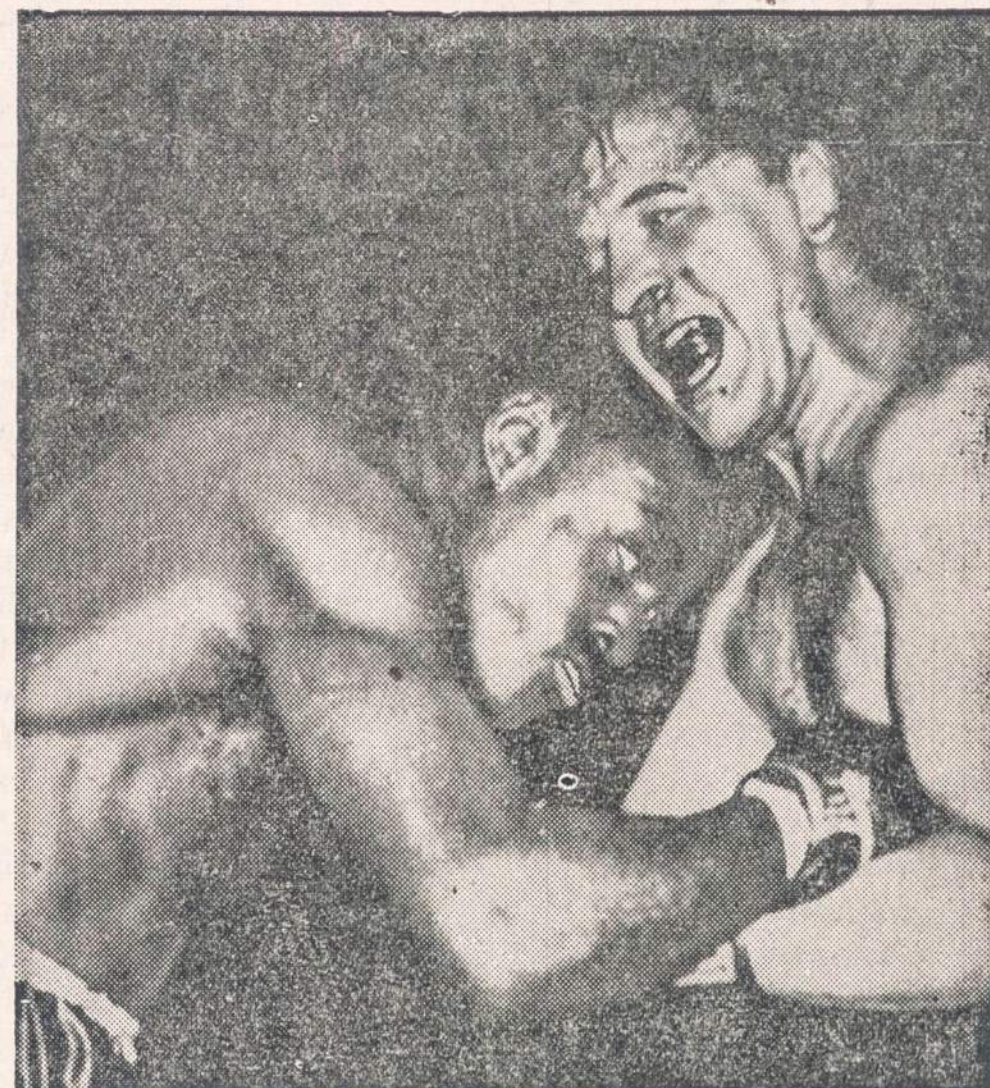
Laidotuvės įvyks antradienį, rugpj. 22 d., 8:30 val. ryte iš koplyčios į Visų šventųjų parapijos bažnyčią, o po gedulinių pamaldų bus nulydėtas į šv. Kazimiero kapines.

Visi a. a. Walter Buchus giminės, draugai ir pažįstami nuosirdžiai kviečiami dalyvauti laidotuvėse ir suteikti jam paskutinį patarnavimą ir atsišveikinimą. Nuliūdę lieka:

Žmona, Dukters, Augintinė, Brolėnė, Pusbrolis, Svogeriai, Svogerkos ir Giminės.

Laid. direkt. L. Bukauskas. Tel. Pullman 5-9661.

"NAUJENOS" — neissemiamas žinyno ir išminties šaltinis. Skaitykite jį ir kitus raginkite skaityti.

Ezzard Charles nugalėjo Freddy Beshore. Bokso rungtynės įvyko Buffalo mieste. Charles, kuris yra laikomas pasaulio čempionu, kitą mėnesį turės susitikti su Joe Louis.

Jurgis Gliada

PATRIOTIZMAS

Sėdėjome susibūrę mažon, malonion draugijon ir kalbėjome, temoms išsekus, apie tėvynės meilę. Buvo pasakyta gražių minčių, stangrių samprotavimų, paradokso. Kai kurie iš mūsų pamėgino kas pasakyti pareizumuoti. Ir nejučiomis, tema susiraizgiusi iš kelių priešingų apsisakymų, sudomino savo neaprašiamumu.

Ar tėvynės meilė yra vien prisirišimo jausmas, ar dėkingumas, kurį retas vaikas jaučia savo tėvams, ar akla, protu nepatariama simpatija; ar asmens rezervuoja sau tam tikrą asmeninę naudą iš to savo tėvynės mylėjimo?

Vienas bendrakalbis, kuris teigė tėvynės meilę esant gilią pasąmonės paslaptimi, kuri nesutampa su patosišku tėvynės meilės deklaravimu, ką mėgsta poetai, nei su parizėjiskumu, ką praktikuoja arivistai, papasakojo atsitikimą, kuris įšibrovė man atmintin.

Dorų ir garbingų ateivių Kupstų vaikas, tėvų nušutęs mokytojas amato, iš po tėvų kontrolės pateko draugijon, kuri sulaužė jo jauną gyvenimą. Draugai, su kuriais jis susidūrė didmiesčio gatvėse, buvo didmiesčio padugnės. Ir jie pastūmė jo jaunąjį Kupstuką į nusikaltimus. Kupstukas pajuto, kad kelios drąsos minutės neša didesnį pinigą, kaip tai galima uždirbti doru ir nuobodžiu darbu.

Kupstukas, didmiestyje, pagedo, pasidarė vagišiumi ir plėšiku. Keletą mėnesių jis buvo dingęs iš tėvų akių; jis tu-

JONAS YOCAS
Gyveno 2224 W. 23rd Street
Frontier 6-2523.

Mirė 1950 m. rugpjūčio 18 d., 12:30 val. po pietų, sulaukęs 64 metų amžiaus. Gimęs Šiaulių apskr., Kuršėnų parapijoje, Saurimaukės kaime.

Amerikoje išgyveno 30 m. Paliko nuliūdę žmona J. J. Yocas, pagal tėvus Prankaitę; 3 dukters: Ona, Dolores ir Albert; brolis Kazimieras, 3 svogerkos: Levusė Pivariūnienė, Anelija Misiūnienė ir Vanda Jankauskienė, gyvena New Yorke, ir kiti giminės, draugai ir pažįstami; Lietuvoje liko 2 broliai, sesuo ir kiti giminės.

Kūnas pašarvotas Lachawicz kopl., 2314 W. 23rd Place.

Laidotuvės įvyks pirmadienį, rugpjūčio 21 dieną, 8:30 val. ryte iš koplyčios į Aušros Vartų parapijos bažnyčią, o po gedulinių pamaldų bus nulydėtas į šv. Kazimiero kapines.

Visi a. a. Jono Yocas giminės, draugai ir pažįstami nuosirdžiai kviečiami dalyvauti laidotuvėse ir suteikti jam paskutinį patarnavimą ir atsišveikinimą. Nuliūdę lieka:

Žmona, Dukters, Brolis, Svogerkos ir Giminės.

Laid. direkt. Lachawicz ir Sūnus. Tel. Virginia 6-6672.

rėjo savo kišenėse pundus banknotų; jis didžiavosi savo drąsa naujų draugų tarpe ir su savižudžio ryžtumu pasiimdavo sau visas tas baisias pareigas, kurias jam užkraudavo plėšikų gengė, kuriai jis priklausė.

Jaunuolis slapstėsi ne tik nuo policijos; jis labiau bijojo savo tėvų ir jis slapstėsi nuo jų. Gal būtų jis instinktyviai jautė, kad susitikimas su tėvais bus baisnis ir skaudesnis už susitikimą su įstatymu ir kalėjimu.

Ir kada gengė ryžosi dideliu darbu — banko plėšimui, Kupstukai teko prisiminti didelę rolę. Jis turėjo išgriebti pinigų iš seifo.

Plėšimas turėjo remtis netikėtumu. Dienos metu. Per pietų pertrauką. Kai žmonių nėra nei banke, nei ant šaligatvio.

Ir viskas ėjo puikiai. Telefonu laidai laimingai išjungti. Išgąsdinti tarnautojai bailiai pakėlė rankas. Kupstukas pajuto savo pirštuose storus stambių banknotų pundus. Jis išnėrė pro banko duris prie jo laukiančio automobilio...

Vakare rėks laikraščiai apie banko apiplėšimą, o jis skaičius žalsvų banknotų krūvą, kuri kutenančiai nervus čiuržės, kvepės į ją investuotų žmonių prakaitu ir bus atitekusį jam ne už prakaitą, ne už vargą ir darbą, bet už kelias akimirkas drąsias minutes...

Priešais banką dentistas laikė savo dantų gydytojo kabineta. Atsitiktinai jis buvo kabinete. Pro plačius langus, žiūrėdamas iš antro aukšto, jis smulkmeniškai matė visą plėšimo sceną. Dentistas buvo aistringas medžiotojas; po savo darbo valandų jis buvo sutaręs vykti medžioklėn ir savo medžioklinį šautuvą turėjo savo kabinete.

Pamatęs plėšimo sceną, jis griebė savo šautuvą; kaip prityręs medžiotojas jis sustingo stambaus žvėries laukimo pozijoje. Ir, va, banko durys praspiečia, Kupstukas, kaip ramus klientas, išeina gatvėn ir eina prie jo laukiančio automobilio.

Degandais dėl nekantrumo pirštais dentistas taikė į Kupstą. Ir per gatvę trenkia medžioklinio šautuvo šūvis.

Netekdamas jėgų su šratu perplėšta krūtine Kupstas viršta ant karšto vidudienio saulės įkaitinto šaligatvio, išbars tydamas po švarku sukištus dolerių banknotus. Jo draugai, panikos pagauti, pabėga automobilium...

Valandėlė vėliau — policija, minia žmonių, reporteriai...

Ant šaligatvio agonijoje miršta Kupstukas, aplink išbarsyti išplėštieji iš banko seifo doleriai. Triumfuojantis dentistas visų dėmesio centre. Tą sceną skuba nufotografuoti laikraščių reporteriai: fotografuoja kartu — pašautą gengsterį ir dentistą, kuris laiko rankoj medžioklinį šautuvą.

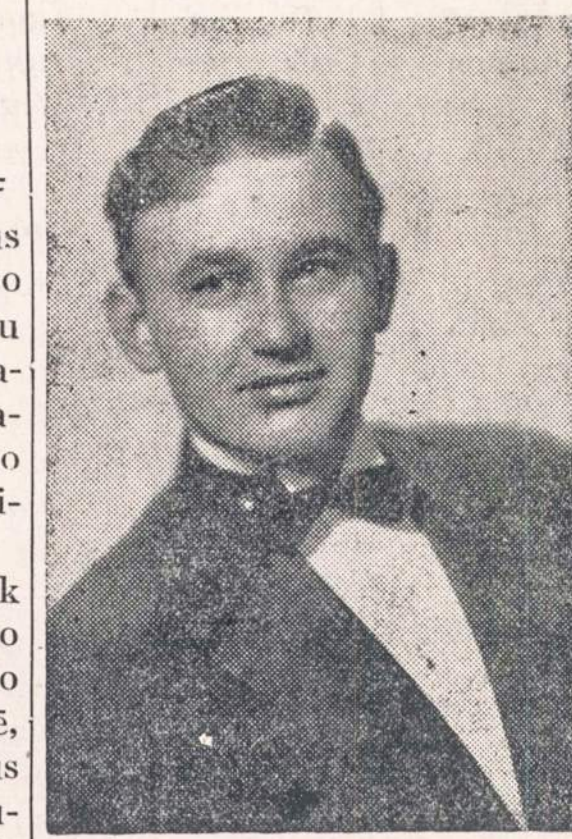
Kupstas gyveno dar kelias valandas. Jis pasisakė graikas esąs. Toji žinia apibėgo laikraščius ir nelaimingieji Kupstai tik iš spaudoje mirgančios fotografijos atpažino savo žuvusį sūnų.

— Jis nenorėjo lietuvių suiteršti, — ištare senis Kupstas, kai jau vėliau klausdavome jo apie Kupstuko graikystę.

Tylėjome, išgirdę tą baisią istoriją. Po to kilo smarkios diskusijos, ar tas pavyzdys imtinai tėvynės meilės apibūdinimo iškant?

Mes susiginėjome, išvados nesuradome. Vis dėl to viskas tai įstrigo man atmintin.

George F. Rudmin

Laidotuvių Direktoriųs

3319 So. Lituania Ave.
CHICAGO 8, ILL.
Tel. YARDS 7-1138-1139
Patarnavimas mieste ir už miesto ribų.

(Aš perėjau p. Stanley P. Mažeikos koplyčią Bridgeporte).

PRANESIMAI

Sekmadienį, rugp. 20 d. 1 val. po pietų, Tremtinių namuose, 2244 W. 23rd Place, įvyks svarbus draugijos "Lietuvos ūkininko" mėnesinis susirinkimas. Prašoma visų narių susirinkti, nes bus svarbių pranešimų bei nutarimų.

—Antanas Valonis, pirm.

Amerikos Lietuvių Piliečių Pašalpinis Klubas laikys mėnesinį susirinkimą sekmadienį, rugp. 20 d. 1 val. po pietų, Hollywood svetainėje, 2417 W. 43rd Street.

—P. J. Petraitis, rašt.

LOVEIKIS Siunčiam Gėles Telegramu į Visas Pasaulio Dalis
KVIETKININKAS Gėlės Vestuvėms, Bankietams ir Pagrabams.
3316 SO. HALSTED ST.
Tel. YARDS 7-7308

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINČIA Gražiausios gėlės dėl vestuvių, bankietų, laidotuvėms ir dël kitų visokių papuošimų.
6901 SO. WENTWORTH AVE.
Tel. ST 3-2454 ir HU 3-2224

GELININKAS (PUTRAMENTAS) Linksmumo ar liūdesio valandose Gražiausios Gėlės ir Valnikai. Reikale pašaukit: atvyksim į jūsų namus su vainikų paveikslais išsirinkti.
ROY R. PETRO (Putramentas)
5519 So. Harlem Avenue
Portsmouth 7-9020.

URBA Gėlės Mylantiems, Vestuvėms, Bankietams, Laidotuvėms, Papuošimams.
GELININKAS
4180 Archer Avenue
Phone: LA 3-5800 arba 3-5870

"NAUJENOS" — NEISSEMIAMAS ŽINYNO IR ISMINTIES ŠALTINIS. SKAITYKITE JAS IR KITUS RAGINKYTE SKAITYTI IR PLATINTI!

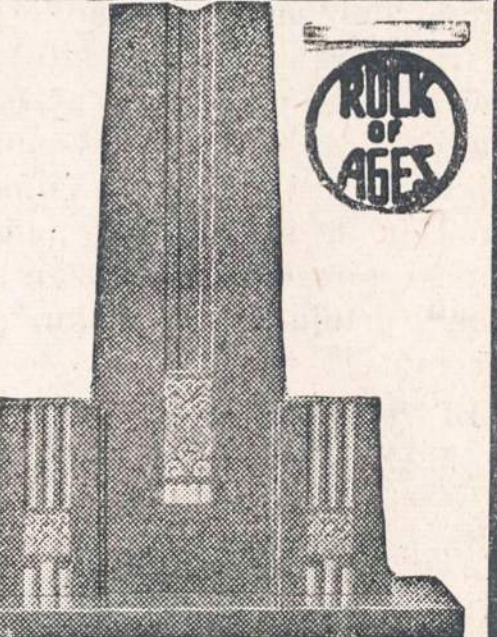
Pirkite iš Lietuviškos Paminklų Dirbtuvės

Dabar yra tinkamas laikas užsisakyti gražų paminklą arba koplyčią (Mausoleum) ant savo mylimo asmens kapo tiesiai iš mūsų paminklų dirbtuvės.

BITTIN IR KAMENSKY ekspertų darbas yra paremtas 45 metų patyrimu. Mūsų paminklų dirbtuvė yra atdara visuomet PAMINKLUS PRISTATOME Į VISAS KAPINES ARTI AR TOLI

Bittin and Kamensky Monument Works

3938 W. 111th Street — Tel.: BEverly 8-0005

A. PETKUS

Laidotuvių Direktoriųs
6812 So. Western Avenue
TELEFONAS GROVEHILL 6-0142
1410 South 50th Avenue
TELEFONAS TOWN HALL 3-2109 CICERO, ILLINOIS
KOPLYČIOS VISOSE MIESTO DALYSE

LIUDĖSIO VALANDOJ
Saukite
MAŽEIK & EVANS
Laidotuvių Direktoriųs
6845 So. Western Ave. Air Conditioned Chapel and
PProspect 6-0099 Parking Facilities.
Tiems, kurie gyvena kitose miesto dalyse — rasime koplyčią arčiau jūsų namų

John F. Eudeikis

Laidotuvių Direktoriųs
SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ISTAIGA
AMBULANCE DIENĄ IR NAKTĮ

4605-07 SO. HERMITAGE AVE.
Visi Tel. YARDS 7-1741-1742
4330-34 SO. CALIFORNIA AVE.
Telefonas LAFayette 3-0727
MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mūsų radio programai šeštadieniais 9:15 ryto. W. G. E. S. 1390 k.

NARIAI
Chicagos
Lietuvių
Direktorių
Asociacijos

AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ
TURIME KOPLYČIAS VISOSE MIESTO DALYSE

PETRAS P. GURSKIS
659 WEST 18th STREET
TEL.: SEELEY 3-5711

ALFRED VASAITIS
1446 SO. 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. OLYMPIC 2-1003

J. LIULEVIČIUS
4348 SO. CALIFORNIA AVENUE Phone LAFAYETTE 3-3572

P. J. RIDIKAS
3354 SO. HALSTED STREET 710 WEST 18th STREET
Telephone YARDS 7-1911

LEONARDAS A. EZERSKIS
1646 WEST 46th STREET Phone YARDS 7-0781

LACHAWICZ IR SUNUS
TEL: VIRGINIA 7-6672 and 6673
2314 WEST 23rd PLACE 10756 SO. MICHIGAN AVE.

L. BUKAUSKAS
10821 SO. MICHIGAN AVENUE Phone PULLMAN 5-9661

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 LITUANICA AVENUE Phone YARDS 7-4908

Padėka

FELIX STRUMSKIS

Kuris mirė rugp. 1 dieną ir palaidotas tapo rugp. 5 d., 1950, o dabar ilsiš šv. Kazimiero kapinėse, amžinai nutiles ir negalėdamas atsidėkoti tiems, kurie suteikė jam paskutinį patarnavimą ir palydėjo jį į neišvengiamą amžinybės vietą.

Mes atmindami ir apgailėdami jo prasišalinimą iš mūsų tarpo, reikiame giliausia padėką dalyvavusiems laidotuvėse giminėms ir žmonėms, gėlių ir šventų mišių aukautojams.

Dėkojame mūsų dvasiškam tėvui, kun. Paškauskui ir jo asistentams, kurie atlikę išpuilingas pamaldas už jo sielą; dėkojame graboriui Mažeikai ir Evans, kuris savu geru ir mandagiu patarnavimu garbingai nulydėjo jį į amžinastį, o mums palengvino perkelti nuiludimą ir rūpesčius; dėkojame Chicagos Lietuvių Draugijai ir jos grabėdams, Utenos Draugijai, Krakščių Dr.-jai, Amerikos Piliečių Dr.-jai, ir pagaliau dėkojame visiems dalyvavusiems laidotuvėse žmonėms; o tau mūsų mylimas vyre ir tėve sakome: išsėk šaltaj žemeje. Nuliūdę lieka:

Žmona, Podukrės, Žentai, Anūkai ir Giminės.

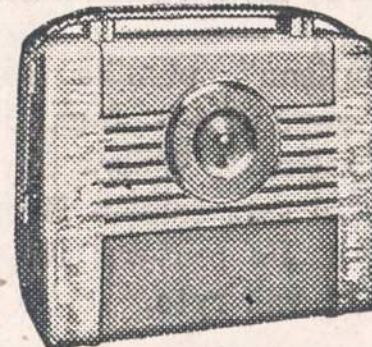
6—NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL.

—ŠEŠTADIENIS, RUGP. 19, 1950

Pagalau atsisveikinę su višais pp. Miravičiai išskelavo atgal į Chicago. Kalifornija jiems labai patiko. Sako, oras gražus, saulutė kasdien maloniai šildo. Tačiau ten nėra taip karšta, kaip Chicagoje. Bet vienas dalykas tai nebuvo labai malonus, būtent važiavimas per kalnus. Vis dėlto viskas laimingai baigėsi, — grįžo namo sveikučiai.

—M. M.

“Naujienos” duoda dovanas gegužinėje

RCA Victor 8BX54

Rytoj, Liberty Sode, Willow Springs, Ill., įvyks “NAUJIENŲ” dienraščio rudeninė gegužinė. Dienraščio skiria tris dovanas: 1) Philco radijo aparatą; 2) RCA radijo aparatą, ir 3) Hoover dulkių siurbį.

Kas atvyks į gegužinę, gaus po vieną numeruotą bilietą. Reikės ant bileto šaknelės užrašyti savo vardą, pavardę ir įmesti į dėžę.

Bus programa. Kalbės Dr. P. Grigaitis, artistas Antanas Rūkas ir Dėdė Pasakorius pasakys “rimtų” juokų.

Kviečiame atvykti ir praleisti linksmai dieną. Kom-ja.

Amerikos diplomatai Europoje reikalauja, kad vyriausybė tuojau siųstų daugiau karių į Europą. Iš Paryžiaus reikalaujama pasiųsti Europon bent penkis gerai ginkluotus divizionus. Atvykus amerikiečiams, greičiau pradėtų tvarkytis ir kitų valstybių karo jėgos.

Tesinys)

Beveik ištisą naktį kankino si. Nubunda ir vėl užminga ir vėl jį kamuoją nemalonūs sapnai.

Užsikėlė visai be nuotaikos, jautėsi išvargęs. Nusiprausęs, nusiskutęs ir apsirengęs, nusileido į viešbučio restoraną ir užsakė pusryčius.

Pusryčiai jau buvo patiekti, kai prisiminė, kad užmiršo po pagalve savo užrašų knygelę. Pašoko, nusigandęs, paliko neliestus pusryčius ir pasileido per salę.

Tamstai nepatinka pusryčiai, — sulaiko jį duryse išblyškęs iš susijaudinimo padavėjas. — Galima pakeisti...

— Ačiū, ačiū, nereikia. Nosi- nę užmiršau... — pasiaiškino padavėjiui ir nusiskubino į savo kambarį.

Kambaryje surado dvi merginas, kurių viena — taisy- šė, kita skudurų sluostė lango stiklus.

—Aš čia buvau palikęs užrašų knygelę... — puola mergina, kuri taisy- šė.

—Štai ji, — rodo į staliuką šalia lovos. — Ir laiškas tam- tai. Jį tik neseniai atnešė.

Lemain pagriebė knygelę, ant greitųjų permetė pusla- pius, ar nebuvo ko išplėšta. Viskas buvo tvarkoje.

Lemain lengviau atsiduso, ir įkišo knygelę kartu su laišku į kišenę.

Grįžęs prie pusryčių dar kartą, dabar jau atidžiau, per- žvelgė visą knygelę.

—Kaip lengvai galima per kvailą neapdairumą patekti į keblią padėtį, — supyko pa- sai ant savęs. — Gerai, kad laiku pastebėjau...

Ramiai papusryčiavęs, ne- skubėdamas, užsivėrė cigare- tų. Tik dabar prisiminė laišką ir perskaitė. “Kultūrinių ryšių su užsieniais palaikymo drau- gijos” pirmininkas kvietė jį šiandien, penktą valandą, atsi- lankyti į draugijos būstinę ar- batėlės išgerti.

—Pamatysim, pažiūrėsim, — sumurmėjo ir įkišo laišką į kišeni.

Šiuo metu jam nesinorėjo niekur eiti. Nuotaika jo dar nebuvo pasitaisiusi. Jo sielą dar slėgė nakties šmėklos, nors apie tai dabar negalvojo...

—Pamatysim, pažiūrėsim... — dar kartą sumurmėjo sau po nosimi ir pareikalavo sa- skaitos...

7

PENKTĄ valandą Lemain jau buvo prie tos draugijos bu- veinės durų. Tai buvo puiki vila, viduryje parko, aptveto- meniška geležine tvora su pa- auksintais pagražinimais. Ap- linkų buvo matyti marmuri- nės statulos, tirkšlai...

—Kaz kokio turtoolio pa- grobia vila, — pagalvojo Le- main ir paspaudė skambučio migtuką.

Jį sutiko, beveik prie durų patsai draugijos pirmininkas Jurosevas, anksčiau buvęs di- plomatas, Maskvos atstovas Čekoslovakijoje, vienu žodžiu, svarbi diplomatų pasaulyje žvaigždė, kažkodėl netikėtai už dangaus akiračio nusileidu- si.

Jis supažindino Lemainą su jau čia susirinkusiais negau- siais svečiais. Jų buvo ne dau- giau dešimties ar dvylikos. Svečių tarpe nesigirdėjo kita kalba, tik rusiška. Iš to Le- main nusprendė, kad čia susi- rinkę tik “savi” žmonės, ir nu- tarė laikytis atsargiai.

Iš to, kaip apie jį sukinėjo- si šeiminkas ir kiti svečiai, Lemain suprato, kad jis čia — svarbiausias svečias.

Kelioms minutėms prasli- kus, atvyko dar viešnia, ame- rikietė, kurios pavardės, kai jį supažindino su ja, Lemain ne- nugrido. Tik vardas — Liuzia įstrigo jam į atmintį. Ji kalbė-

jo tik angliškai, o Lemain an- glių kalbos nemokėjo, todėl jie greitai išsiskyrė.

Jai atvykus svečiai buvo pa- kviešti į kitą salę, kur jau vis- kas buvo paruošta svečius pa- vaišinti.

Čia irgi visi susėdė už ma- žų keturkampių staliukų. Už vieno staliuko su Lemain susė- dėjo pobūvio šeiminkas Juro- sevas, laikraščio “Literatūra- ja Gazeta” redaktorius Leont- jevas ir populiarius rusų rašy- tojas Aleksiejus Tolstojus.

Lemain dar studentu būda- mas skaitė jo raštus, spausdin- tus dar prieš pirmąjį pasaulinį karą, žavėjosi jais ir laikė jį labai talentingu rašytoju. Skai- tė ir vėlyvesnį jo veikalą “Pe- tras Pirmasis”, buvo net gir- dėjęs, kad Petro pirmojo as- menyje buvo nukopijuotas Stalinas...

Kitu metu Lemain būtų bu- vęs labai patenkintas, kad yra proga arčiau jį pažinti, asme- niškai, bet dabar nesidžiaugė ta proga — jam buvo net šlyk- štus šio persimetėlio ir patai- kūno nusipenėjės veidas.

Kada su juo supažindino, Lemain net rankos nepadavė, tik linktelėjo, savo pavarde- tardamas, ir atsisėdė.

Matyti, tokis Lemaino elge- sys jam labai nepatiko. Pri- pratus buvo, kad tokiais atve- jais nauji pažįstami jį girda- vo, stebėdavosi jo talentu, o

čia kažkokis, visai jam nežino- mas prancūzų žurnalistiukas nerado reikalo nors nuvalkioti- ta komplimentą jo talentui pa- sakyti. O kada prasidėjo kal- bos, ir abu kitu jo bendru dau- giau kreipė dėmesio į svečią, su juo kalbėjosi, Tolstojus sė- dėjo tylėdamas, tik išdidžiai- tampė lūpas. Pagaliau išgėręs savo puoduką kavos ir pasa- kęs: “atsiprašau”, atsisėjo ir- nuėjo prie kito staliuko.

Iki pobūvio pabaigos prie jų nesugrįžo.

—Puikiai esate įsitaisę, — pradėjo kalbą Lemain, žvalgy- damasis aplinkui. — Matyti, kad anksčiau čia gyveno tur- tingi žmonės. Ir su skoniu...

—Pirklių Morozovų užmie- sio namai, — paaiškino Juro- sevas.

—Kaip aš džiaugiuosi su- tamsta susitikęs, — nukreipia kalbą Leontjevas. — Aš tiesiog- svajojau susipažinti su jumis...

—Draugas Leontjevas didė- lis tūmstos plunksnos gerbėjas, — paaiškina Jurosevas.

—Tūmstos straipsniai su to- kių įsitikinimų rašyti, jog ne- sunku atspėti, kodėl jie daro tokios milžiniškos įtakos Va- karams, — giria jį Leontjevas, net rankas suglaudęs. — Kaip- gaila, kad mūsų, sąjunginių žurnalistų, tarpe neturime, ku- ris nors truputį galėtų prilygti talentui tamstai, ponas Lemain.

—Tiesa, ten randame vieną kitą pažįturą, kuriai galėtume- šį tą prikišti, bet manome, kad- tai nebuvo dėl nepalankaus- mums nusistatymo pasakyta, — pastebėjo Jurosevas.

—Aš niekuomet nesivaduo- ju jokiais kitais sumetimais, vien tik noru objektyviai pa- informuoti visuomenę, — atsi- kirtu Lemain. — Visuomet pa- siryžęs klaidą atitaisyti, jei tik- bus man įrodyta, kad sukly- dau...

—O, mes tuo neabejojame, — sutiko Leontjevas. — Bū- čiau begaliniai laimingas, jei- tamsta neužsigautsi mano pa- siūlymu ir sutiksi bendradar- biauti laikraštyje, kurį aš re- daguoju...

—Bendradarbiauti jūsų lai- kraštyje? — nusistebėjo Le- bent nudavė nusistebėjęs Le- main. — Tamsta juk turi žino- ti, kad aš esu komunistas.

(Bus daugiau)

“NAUJIENAS” skaito visų srovų žmonės: darbininkai, biznieri- ai, profesionalai, dvasininkai, mokslin- kai ir valstybininkai.

George F. Rudmin

Naujas lietuvis laidotuvių di- rektorius ir balsamuotojas, ku- ris išpiko p. Stanley P. Mažeik- kos koplyčia ir biznį prie 3319 So. Litynauca Ave., Chicago, Ill.

Jaunuolis Jurgis Rudminas, gimęs Chicagoje, yra sūnus pp. Sophie ir Jurgio Rudminų, il- gamečių Bridgeporto gyventojų. Jis baigė Sv. Jurgio pradžios mokyklą. Aukštesnę mokyklą baigė Tilden High School 1944 metais, ir Worsham kolegiją 1947 su laidotuvių direktoriaus laipsniu. Balandžio mėnesį 1949 metais p. Rudmin vedė p-lę Do- lores Darr, dukterį pp. Domice- lės ir John, kurie yra plačiai ži- nomi savininkai Darr's Tailor Shop Bridgeporte.

Mokslo metus baigiant ir prieš stojant į Amerikos laivy- ną, kur išbuvo 2 metus, jaunuolis Rudmin dirbo už padėjėją pas p. Stanley P. Mažeiką toje pat istaigoje, kurią dabar išpir- ko. Žodžių sakant, p. Rudmin įgijo patyrimą nuo paties ilga- mečio eksperto p. Mažeikos apie laidotuvių patarnavimo reika- lus.

Linkėtina jaunuoliui p. Rud- min gero pasisekimo. VBA

Lietuvių programa Chicagos parodoje

Rugpjūčio 27 d., sekmadienį, Chicagos parodoje (prie Michi- gan ežero ir 22 gatvės) bus duodamos dvi lietuvių progra- mėlės centrinėje scenoje (Cent- ral Special Events Stage). Pir- moji programėlė prasidės 4 v. p. p. Dalyvaus “Ateities” šokė- jai, Izabelė Motiekaitienė, Alė Kalvaitytė, Simas Velbasis, Ire- na Eidrigėvičiūtė, Vladas Jaku- bėnas ir Stasys Kalvaitis. 7:30 v. v. dalyvaus Izoldos Ralienės šokėjai, Alfonso Gečio vedamas tremtinių vyrų choras, Irena Eidrigėvičiūtė ir Simas Velba- sis.

Lietuvių programėles organi- zuoja Chicagos Lietuvių Taryba ir kivečia visus lietuvių daly- vauti. Cermak Rd. (22 gatvė) iki Archer Ave. kursuoja pa- rodos autobusai, kurie patogiai- priveža prie didžiųjų vartų. Centrinė scena yra apie du blo- ku į pietus nuo didžiųjų vartų. Parodoje taip pat galėsite pa- matyti “Frontiers of Freedom”, “Music in the Round” europie- jišką cirką, ledą ir vandens sportą, daug visokių eksponatų. Papigintus biletus galite gauti “Sandoroje”, Margutyje”. Vy- čių Namuose (pas K. Kleivą), pas K. Machuką, 2439 West 69 St.

—Filipinų karo jėgos apsupo- maištininkų dalinį, 7 jų užmuš- ti, 18 sužeisti.

Padėka

Man sugrįžus iš atostogų ne- tikėtai rugpjūčio 5 d. didelis gražus mano draugij ir draugų būrys padarė man nepaprastą siurprizą. Gražūs būrys suėjo — ir visi sykiu. Nežinojau, kas per priežastis. Tik kelioms mi- nutėms praslinkus visi sušuko ilgiausiu metu. Tada supratau, kad tai yra mano gimtadienis, o tie man brangūs žmonės ma- nęs nepamiršo, padarė man tik- rai malonų siurprizą.

Šia proga prašau priimti nuo manęs širdingiausį dėkui. Dėko- ju ponioms M. Liudžius, M. Ka- tauskas ir I. Ape, kurių pasi- darbavimu tas buv surengta. Už darbavimu tas buvo surengta. Už nepaprastai gražias dovanas rui Ukeiui ir p-iai V. Urban, O. Aleknai, S. Katauskas ir ki- tiems.

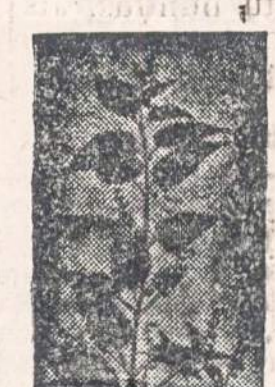
Man yra brangios jūsų do- vanos. Bet jūs visi ir visos ku- rie man esate artimi ir brangūs žmonės, tik man trūksta žodžių visa tai išreikšti. Tačiau savo širdyje turiu džiaugsmą, kad turiu tiek gerų ir brangių drau- gių ir draugų. Dar syki didelis širdingas dėkui ir iki pasimaty- mo “Naujienų” piknike sekma- dien. —Anna M. Valukas

Grįžo iš atostogų Miravičiai

Ponai Al ir Sally Miravičiai turėjo tris savaites atostogų. Per tą laiką jie pusėtinai vietų apvažinėjo, tačiau ilgiausiai pa- buvojo Kalifornijoje pas p-ia Klevinskienę.

Laiką labai linksmai praleido bei pasivažinėjo po įdomias vie- tas. O kai jau prisitartino laikas grįžti namo, tai buvo suruoštos išleistuvės, į kurias susirinko daug svečių, p-lę Klevinskienės draugų. Išleistuvės buvo labai

Ar Jūsų Inkstai Gerai Veikia?

Inkstai pralina iš organizmo rūgštis ir nereika- lingą šlapumą. Jei jie netvarkoje, nuodinga ma- terija lieka kune ir jūsų kraujyje. Jei turite sun- kumo nusišlapinti, jei naktinė dažnai turi keltis, jei galva svaigsta, nugarą skauda, jaučiate nu- vargį, jei jūsų paakiai patinę, vartokite

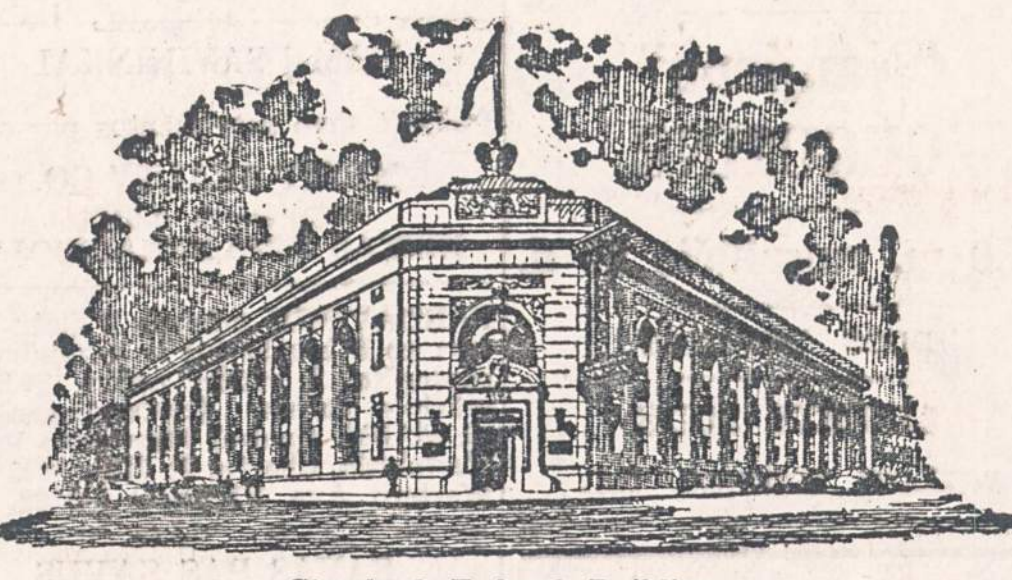
ZOLIŲ ARBATĄ SANITAS NO. 101

Kaina \$1.10 su pristatymu. Mūsų žolių arbata yra eksperto sudaryta remiantis ilgų metų patyrimu. Užsakymus su pinigais adresuokite taip:

SANITAS HERBS, DEPT. N 1125 MILWAUKEE AVE. CHICAGO 22, ILL.

Taupyk Saugiai ir su Geru Uždarbiu

Turtas \$25,000,000. Atsargos fondas \$2,400,000. Stipriausia Taupymo Įstaiga Amerikoje.

Standard Federal Building.

Standard Federal Savings

4192 Archer Avenue, Brighton Park, Chicago 32, Illinois.

JUSTIN MACKIEWICH, PRESIDENT IR MGR.

TELEFONAS: VIRGINIA 7-1141.

Narys Federal Savings and Loan Ins. Corp.

TAUPYKIT DĖL ATEITIES

Pasidėkite savo taupomus pinigus į Chicago Savings and Loan Association.

KUR—kiekvieno taupomi indėliai yra apdrausti iki \$5,000, kaip an agency of the U. S. Government. KUR—visada buvo ir yra išmokama aukštas divi- dendas visiems mūsų taupytojams.

TURTAS VIRŠ 5 MILIJONŲ DOLERIŲ.

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

6234 SO. WESTERN AVE. JOHN PAKEL, President Telefonas: GROvehill 6-7575

Tel. Virgini 7-6583

DR. S. BIEZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2201 West 22nd Street
Valandos nuo 1—3 ir 7—8
Seredomis ir nedėliomis uždaryta.
Subatomis nuo 1—3.
Rez.: 3241 W. 66th Place
Phone R.Epublic 7-7868

DR. Z. DANILEVIČIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
atidare ofisa
10748 SO. MICHIGAN AVENUE
Tel. Waterfall 8-3060
Priima kasdien nuo 1-4 val. popiet
ir nuo 7-9 val. vak., išskiriant šeštadi-
dini ir sekmi. Šešt., pagal sutarimą.
Rezidencija: 10838 So. Wabash Ave.
Tel. Commodore 4-1187

Ofiso Tel. Virgini 7-0036
Rezidencijos telefonas
BEverly 8-8244
DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
nuo 2—4 ir nuo 6—8:30 v. vakaro
Šeštadieniais nuo 2 iki 4 po pietų
Trečiadieniais pagal sutartį.

DR. I. E. MAKAR
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
11750 So. Parnell Ave.
VALANDOS: nuo 2—4 ir 6—8
Tel.: PULLman 5-8277

A. Montvid, M. D.
West Town State Bank Bldg.
2400 WEST MADISON ST.
Val.: 1 iki 3 popiet; 6 iki 8 vak.
Telefonas: SEley 3-7330
Namų tel. BRunswick 8-0597

DR. STRIKOL
Gydytojas ir Chirurgas
Ofisas 4645 SO. ASHLAND AVE.
Ofiso valandos: nuo 2—4 ir 6—8; Ser. Sub. Ned. tik pagal sutartį
Ofiso Telefonas YArds 7-4787
Namų Tel. PRespect 6-1930
Jei neatsilieps virsuntiniai telefonai, Sautite Midway 3-0001

DR. C. Z. VEZEL'IS
DANTISTAS
4645 So. Ashland Ave.
arti 47th Street
Telefonas YArds 7-2246
Valandos: nuo 9 iki 8 val. vakaro.
Seredoj pagal sutartį.

DR. BRUNO J. ZUBRUK'AS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2951 WEST 63rd STREET
(netoli Sacramento Ave.)
VALANDOS: 2—4 popiet ir 7—9 vakaro, trečiadieniais ir sekmadi-
eniais pagal susitarimą.
Telefonas HElock 4-7899
Namų Tel. Hilltop 5-2557

KITI LIETUVIAI DAKTARAI
DR. PETER T. BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
6757 So. Western Ave.
CHICAGO, ILL.
Telefonai:
Ofisas HElock 4-5849
Rezidencija HElock 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Antrad., Ketvirtad. ir
Penktad. 1:30—4; 7—9 vakaro
Treč. ir Šeštad. tiktaisi susitarus.

DR. B. C. BRUZAS
DANTISTAS
VALANDOS: 10 iki 8.
Trečiadieniais tik susitarus
4003 Archer Avenue
Truputį į rytus nuo California
Tel. YArds 7-7772

DR. STASYS BUDRYS
IR
DR. MILDĄ BUDRYS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
5946 W. Cermak Rd., Cicero, Ill.
VAL.: 2—5 ir 6—8, šeštad. 2—4 p.p.
Tel. ofiso OL 2-3652, rez. YA 7-8283

Ofiso tel.: YArds 7-1166
Rezid. tel.: DAnube 6-1126
DR. J. GUDAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
756 W. 35th Street
Kampas Halsted ir 35-tos gatvės.
Valandos: 1-4 p. p. ir 6:30-8:30 val.
kasdien. Atidaryta trečiadieniais ir
šeštadieniais; ketvirtad. ir priespiet
tik iš anksto susitarus.
Rezid.: 3247 So. Emerald Avenue

DR. A. JENKINS
PHYSICIAN AND SURGEON
(Lietuvis Gydytojas)
2500 WEST 63rd STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 2—4 p. p.
ir 7:30—9 vak. Šeštad. nuo 2—4 p. p.
Trečiad. ir Sekm. uždaryta
Ofiso Tel.: PRespect 6-3838
Resid. Tel.: Virgini 7-2421

Ofiso ir Namų Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuvis Gydytojas)
3925 W. 59th Street
(Prie Pulaski Road)
VALANDOS: 2—4 popiet, 6:30—8:30
vakarais. Trečiadienį pagal sutartį.

DR. J. MOCKUS
DANTISTAS
7550 So. Halsted St.
Tel. HUDson 3-2096
OFISO VALANDOS:
10:00—12; 2—5; 6:30—8
Trečiadienį uždarytas
Antradienį ir šeštad. vak. uždaryta.

DR. EDWARD B. MURASKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofisas:
5452 So. Kedzie Ave.
VALANDOS: 1 iki 4 ir 7 iki 9 kas-
dien, išskiriant treč., šešt. 2 iki 4.
Ofiso Telefonas: GROvehill 6-1321
Rezid. Telefonas Vincennes 6-3900

Emerg. Tel. KEdzie 5-2868
Dr. Emily V. Krukas
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4146 Archer Avenue
CHICAGO, ILL.
Tel. LAFayette 3-3210
Val.: pirm., antrad., ketv. 12—2:30
6—9 vak., penkt. ir šešt. 12—2:30
6234 Archer Road
ARGO, ILL.
Tel. SUMMIT 1580
Val.: pirm., antr., ir ketv. 3—5 v. v.
trečiad., penkt. ir šeštad. 3—8 v. v.

DR. V. P. TUMASONIS
GYDYTOJAS - CHIRURGAS
Ofiso telefon.: HElock 4-2123
6255 SO. WESTERN AVENUE
Rezid. telefon.: Commodore 4-8364
10828 SO. WABASH AVENUE
Val.: 2-4 ir 6-8 vak. Šešt. tik 2-4 p. p.
Neturi valandų Trečiad. ir Sekmad.

Dr. Charles Segal
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4740 So. Ashland Ave.
(2-ros lubos)
Ofiso Telefonas: YArds 7-0554
Jei neatsiliepsia Sautite:
Res. Tel.: Midway 3-2880
OFISO VALANDOS:

Nuo 10 iki 12 val. ryto, nuo 2 iki 4
val. popiet, ir nuo 7 iki 8:30 v. vak.
Sėkmadienį nuo 10 v. iki 12 dienos

NUO UŽSISENĖJUSIŲ, ATVIRŲ SKAUDŽIŲ ŽAIŽDŲ IR ODOS LIGŲ

Tie, kurie kenčia nuo SENU, AT-
VIRŲ ir SKAUDŽIŲ ŽAIŽDŲ, jie
negali ramiai sėdėti ir naktimis
miegoti, nes jų užsienėjusios žaiždos
niešni ir skauda. Kad pašalinti tą
niežėjimą ir skaudėjimą senų, atvi-
rų ir skaudžių žaiždų, uždektie
LEGULO Ointment. Jų g y d o m o s
ypatybės palengvins jūsų skaudėji-
mą ir galėsite ramiai miegoti nak-
tį. Vartokite jas taipgi nuo skau-
džių nudegimų. Jos taipgi pašalina
niežėjimą ligos, vadinamos PSORIA-
SIS. Taipgi pašalina peršėjimą ligos,
vadinamos ATHLETE'S FOOT, su-
stado džiūvimą odos ir perplykima
tarp pirštų. Jos yra tinkamos vyr-
tų nuo džiūstančios ir suskilusios
odos. Jos yra geros gyduolės nuo
visų išviršinių odos li-
gų. LEGULO Oint-
ment suteiks jums pa-
galbą nuo nuvargusių,
peršamų ir niežtinčių
kojų. Legulo Ointment
yra parduodamas po
75c., \$1.25 ir \$3.50.
Pirkite vaistinėse Chi-
cagoje ir apylinkėse
arba atsiųskite money
order į:

LEGULO, Department J,
4847 W. 14th St.
Cicero 50, Ill.

CONRAD
FOTOGRAFAS
Studija įrengta pir-
mos rūšies su mo-
dernomis užda-
mimis ir Hollywo-
od šviesomis. DARBAS
garantuotas.
414 W. 63rd ST.
Tel. EN 4-5883-40

Pas Budriką jus geriau nu-
pirksite (baldus) rakandus. Čia
rasite 40 įvairių žymiausių iš-
dirbysčių. Kroehler, Pullman,
Simmons, Sealy, Thayer, Lees,
Armstrong, Lloyds, Rembrandt.
Elektriniai šaldytuvai, Tele-
vizijos setai, Skalbiamos ir pro-
syjimo mašinos, Siuvamos ma-
šinos, Rašomosios mašinėlės,
Jewelry ir kitkas.

JOS. F. BUDRIK, Inc.

3241 SO. HALSTED STREET
Radio valanda leidžiama 21
metai iš WCFL 1,000 kil. sto-
ties, sekmadieniais 5:30 iki 6:00
vakare, su dideliu orkestru ir
žymiais dainininkais.

DIDŽIAUSIAS CHICAGOS IR JOS APYLINKIŲ PIKNIKAS

Visi klausysimės artisto Antano Rūko, o laimingieji nešimės namo dovanas

Sekmadienį, rytoį, rugpjūčio 20 dieną, Liberty Sode, Willow Springs, Ill., įvyks rudeninis NAUJIENŲ piknikas. Tai bus paskutinis šios vasaros didesnis piknikas.

Piknike ne tik rasite senus savo pažįstamus, bet turėsite progos išklausyti idomią meno programą. Lietuvoje jau garbęjęs artistas Antanas Rūkas pasikaitys idomų monologų. Juozas Būga, Kazio Būgos sūnėnas, primins kelias senas lietuviškas dainas.

Dr. Pijus Grigaitis tars kelis žodžius apie vedamas kovas už lietuvių tautos laisvę. Čikagiečiams žinomas Dėdė Pasakorius pasakys daug karčios teisybės apie Amerikos gyvenimą ir primins kelis įdomesnius savo gyvenimo nuotykius.

Be to, kiekvienas pikniko dalyvis, nė cento nepridėdamas, galės dalyvauti trijų vertingų daiktų laimėjime. NAUJIENOS duos pikniko dalyviams naują HOOVER siurbį (vacuum cleaner), standartinius PHILCO ir RCA radijo aparatus. (Laimėjusieji turės užmokėti tik valstybės mokestį).

Piknike bus gėralų ir užkandžių. Visą laiką gros orkestras. Norintieji galės pašokti lietuviškai ir amerikoniškai šokių.

Gerbiame čikagos ir jos apylinkių lietuviai! Pasinaudokite paskutine šių metų didele lietuvių sueiga Liberty Sode. Atvykite į pikniką!

Komisija NAUJIENŲ Piknikui Rengti

IŠ CHICAGOS IR APYLINKIŲ

"PASIKARIA" KAS DIENA

Visokiais būdais žmonės verčiasi bei pragyvenimą sau daro. Vieni vienaip prasimano, kiti kitaip. Yra keistų keisčiausių būdų sau duoną pelnyti. Štai, pavyzdžiui, imkime Bill Swansen, kuris Chicago parodoje labai lankytojų stebina ir tuo pačiu metu sau pragyvenimą pasidaro.

Tik pagalvokite: jis keturis kartus per dieną "pasikaria". Kariasi, bet vis gyvas. Iš viso jis yra "pasikoręs" 18,980 kartų! Pradėjo jis tai daryti 1924 metais.

Bill Swansen yra vokietis. Sveria jis 155 svarus, bet jo kaklas yra tiek storas, kad jam reikalingi marškiniai su 18 colių kalnieriū! Su tuo kaklu jis ir daro sau pragyvenimą. Kaklas yra tiek raumeningas ir tvirtas, jog jis neleidžia "pasmaugti". Kai Swansen pasikabiną kilpoje 90 pėdų aukštumoje, tai jis sau be niekur nieko supasi, — jo kaklo raumenys be jokio sunkumo atlaiko viso kūno svorį.

Swansen sako, jog, būdamas penkiolikos metų, jis pradėjęs daryti pratimus, kurie išvystė jo kaklo raumenis.

SUNKVEZIMIS ĮVAŽIAVO Į LĖKTUVĄ

Chicago aerodrome didelis sunkvežimis, kuris savo tanke turėjo 800 galionų skystojo kuro, įvažiuojo į didelį lėktuvą, kuris su 49 pasažieriais buvo pasirengęs skristi.

Mažiausia kibirkštis būtų pa-

gimdžiusi didžiausią katastrofą, nes ir lėktuvo bakuose buvo 1,000 galionų gazolino.

ISPEJA TAVERNŲ LAIKYTOJUS

Gembleriaivimas yra griežtai draudžiamas tavernose. Tavernos, kuriose bus užtiktas gembleriaivimas, traukiamos bus atsakomybėn. Maža to: jos bus priverstos užsidaryti, nes iš jų bus atimtas laisnis.

PRIGERĖ

Frank Bandaisz (236 W. 60th St.) prigerė Kankakee upę, kai jis bandė ištraukti į vandenį įkritusį meškerkotį.

Bandaisz buvo 35 metų amžiaus.

SUMAZĖJO BEDARBIŲ SKAIČIUS

Ši mėnesį smarkiai sumažėjo bedarbių skaičius Chicagoje.

Faktiškai jis yra žemiausias šiais metais.

Nedarbo kompensacijų prašančių Chicagoje šį mėnesį buvo 70,996, tuo tarpu kai balandžio mėnesį tokių buvo 179,269. Spėjama, kad rudenop bedarbių skaičius dar labiau sumažės.

CHICAGIETĖ BUS J. T. ASAMBLEJOS DELEGATĖ

Kalbama, kad panelė Edith Sampson bus paskirta į Amerikos delegaciją Jungtinių Tautų generalinėje asamblėjoje.

Sampson yra negrė advokatė. Pernai ji aplankė Indiją ir kelias kitas Azijos valstybes.

NUBAUDĖ UŽ PADEJIMĄ KALINIUI PABĖGTI

Glennon Cosco (4921 N. Sawyer Ave.) yra taksikabo šoferis.

Liepos 24 d. išstruko iš policijos rankų Joseph Bloom ir įsėdo į Cosco operuojamą taksikabą. Tuo taksikabu Bloom ir pabėgo, nes Cosco jį vėžė ten, kur tasai reikalavo.

Teisme Cosco teisinosi, jog jis nieko nežinojęs apie tai, kad Bloom bėgęs nuo policijos. Tačiau teisėja Clorfenė visvien jį nubaudė: už "netvarkos kėlimą" paskyrė piniginę bausmę, — paskimokėti \$10.

"Naujienu" parengimo darbininkai

"Naujienu" piknike sekmadienį, rugpjūčio — Aug. 20 d., Liberty Grove, Willow Springs, Ill., patarnaus žemiau išvardyti asmenys. Jie prašomi atvykti į daržą 11 val. ryto.

Julius Sireika, A. Sireika, Stanley, J. Baličias, A. Kantrim, E. Erengis, W. R. Rage, K. Deveikis, Mrs. P. Miller, K. J. Radzvilas, A. Norbutas, Wm. Mankus, Shumakariss Jr. Mrs. O. Dovgin & Co.

28 kraujo transfuzijos

Leda Barchet yra tik 37 metų amžiaus. Ji serga jau 19 metų labai reta liga. Kas šeši mėnesiai jai tenka daryti kraujo transfuziją. Vadinasi, tenka jos kraują atnaujinti, kadangi iš jo išsitemia tam tikra medžiaga, kuri yra žinoma kaip "gamma globulin".

Toji medžiaga suteikia atsparumą prieš ligas. Kai jos trūksta, tai žmogus silpnėja. Taip yra ir su Barchet. Kai jos kraujas pradeda "nusišvėsti", tai ji besveria tik 75 svarus ir visiškai susilpnėja. Tokiu atveju yra būtina reikalinga kraujo transfuzija, po kurios ji tuoj atsigauna ir jos svoris pakyla iki 115 svarų. Ji stata jaučia visiškai gerai ir veda normalią gyvenimą. Bet taip ji jaučia tik maždaug penkis ar šešis mėnesius. Po to ir vėl eina silpnyn ir jai reikalinga nauja kraujo transfuzija.

Ją prižiūri Chicago universiteto daktarai, kurie yra susidomėję jos liga. Jie prašo daugiau kraujo, kad būtų galima ją sveiką palaikyti.

"Naujienu" GEGUŽINĖ

1950 m. rugpjūčio 20 d.

DUOS DOVANAS
LIBERTY SODE
WILLOW SPRINGS, ILL.

CLASSIFIED ADS.

BUILDING CONTRACTORS
Namų Statytojai
JOHN G. MEZLAISKIS
GENERALINIS KONTRAKTORIUS
IR NAMŲ STATYTOJAS
Statom namus ant savo lotų arba ant jūsų lotų. Perkam lotus. Reikale kreipkitės, gausite teisingą patarimą už prieinamą kainą.
6649 SO. MOZART STREET
Tel. GROvehill 6-6588

JONAS CONRAD TUCK POINTING
BIZNYJE
Atnaujiname nusidėvėjusį namą, pripildome lietaus išplautus plytų tarpus. Taip pat pataisome kaminus ir apie langus. Per daug metų gerai patyręs darbe lietuvių. Reikalui priėjus kreipkitės: J. CONRAD, 5242 So. Artesian Ave, Yards 7-7856.

JOSEPH GUSTIS
Karpentieris ir Statytojas
Stato naujus namus ir pertaiso. Taipgi insuliacija
Lengvas išmokėjimas. Dykai apskaičiavimas.
Matykite ar šaukite po 6 vakare.
4631 SO. MARSHFIELD AVENUE
Tel. LAFayette 3-6290.

CLASSIFIED ADVERTISEMENTS

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

PIGIAI parduodamas 2 butų mūrinis namas. Furnasų apšildomas, 1 butas 6 kambarių, kitas 7. Kaina 11,700. Galima pirkti su mažu įsėimu, 1903 So. Hamlin Ave. Galima apžiūrėti pentad. ir sešiad. nuo 1 iki 6 val. popiet. Namų savininkas lauks antrame aukšte. Kreipkitės į CHARLES P. KAL, 6322 So. Western Ave. PProspect 6-5162.

FRANKLIN PARK
4 kambarių mūrinis namas. Automatiška alyva šiluma, "combination" žeminiui langai, pilnas beismontas, garažas, \$12,500. Savininkas, 9719 W. ADDISON.

1121 W. 16th STREET
2 apartamentų medinis, 5 ir 6 kambarių. Teisinga kaina už \$5,900.

JOSEPH B. FORD
5945 W. Madison Street
Austin 7-2880.

PARDAVIMUI namas 6 ir 7 kambarių. Karštu vandeniu apšildomas. 6643 So. Sangamon Street. ENGLEwood 4-7726.

SAVININKAS parduoda metų senumo, 7 kambarių stūbą. Dvigubas lotas. Pėčius, šaldytuvus, automatinę skalbyklą, blindus, tuoj įėjimas. 3828 W. Lunt, Lincolnwood, Tower 5553.

MARQUETTE PARK
2 flatai bus tuoj pradėti statyti, vienas 5 antras 3 kambarių, antras aukštas atrodys kaip rezidencija, 72-ros ir Fairfield apylinkėje. Kas įdomiausiai apie toki namą atsišaukite 6753 So. Rockwell St.

TIKTAI \$6,500.00
2 aukštų namas po 6 kambarius kiekvienam aukšte. Tuojau įėjimas. Daug ekstra. Mažas įmokėjimas. ALFRED F. LIPINSKI
4106 SO. FRANCISCO AVE.
LAFAYETTE 3-1334.

MARQUETTE PARK
5 kamb. mūrinė rezidencija, 2 karų garažas. Turi būti tuojau parduota. B. B. PIETKIEWICZ
255 West 47th Street
LAFayette 3-1083.

BRIGHTON PARK
6 kambarių katedžius.
30 pėdų lotas. Bargesas, \$8,500.
B. B. PIETKIEWICZ
2555 West 47th Street
LAFayette 3-1083.

GREITAM PARDAVIMUI
2 flatų namas. Krautuvė ir 4 kambarių flatas 1-me, 2 pajamų flatas 2-me aukšte, 1 flatas gaunamas. Savininkas 2615 So. Keeler Ave. Šaukite Portsmouth 7-8226 arba REpublic 7-9246.

MANO TEISINGAS PATARNAVIMAS
Real Estate reikaluose padarys jums daug gero. Per mane galima nusipirkti arba parduoti, bile koki namą greitai ir pelningai. Taupykite sau. Notarizuoju visokius dokumentus. Parūpinu morgungus; duodu draugiškus patarimus, kad jūsų reikalas būtų saugus ir pelningas. CHARLES URNICH-URNIKAS, 2500 W. 63rd St., 2 lubos. Tel. Prospect 6-6025, Chicago, 29. III.

NAMŲ SAVININKAI
Irašykite savo apartamentus pas mus.
MERIT REALTY CO.
Wentworth 6-8181
NIEKAS JUMS NEKAINUOJA.

PARDAVIMUI mūrinis 2 flatų namas po 6 kambarius ir 4 kambariai pastogėje. 2 atskiri pečiai, 2 karų mūrinis garažas. Parduodamas tik už \$23,000. Central Marquette Park. Kreipkitės Charles P. Kal, 6322 So. Western Ave. PProspect 6-5162.

SAVAS PAS SAVUS

Pranešu, kad Chicagoje, 1757 W. 51st St., atidariau REAL ESTATE kontorą. Visus, kurie turite parduoti arba norite įsigyti bet kurį nekilnojamą turtą — namus, farmą, sklypą, prašau kreiptis pas mane. Turintiems išnuomoti butą, surasiu tinkamą nuomininką. Reikalui esant, parūpinsiu paskolą (mortgage) ir padėsiu atlikti kitus pirkimo pardavimo formalumus. Reikalingi yra agentai dirbti už atlyginimą. Cia pat atliekamas gyvybės ir sveikatos draudimas. Treptiniams padėsiu ir toliau susirasti darbą, sutvarkyti pilietybės dokumentus ir suteiksiu kitokią kalbą bei teisingą pagalbą.

Kontora atdara kasdien nuo 9-7 val. vak., šeštadieniais nuo 9-1 val.

JONAS KUTRA
Real Estate Broker
PProspect 6-7238. FRontier 6-3734 (po 7 val. vak.)

PARDAVIMUI namas, buclėrnė ir grosernė arba mainysiu į namą. 3213 SO. PARNELL AVE.

DUFLATIS, mūrinis, po 4 kambarius. Alyva automatiškai karštu vandeniu šildomas, 2 karų garažas, tuščias lotas greta. Kaina \$14,500. Tel. BOulevard 8-0097.

REAL ESTATE—FOR SALE
Namai, Žemė—Pardavimui
MARQUETTE PARK NAMAI
3 flatų mūrinis naujas, 2 po 5 kambarius ir English beismontas.
4 kambarių flatai. Kaina labai prieinama.

5 kamb. mūr. bungalow, \$10,500.
4 kamb. mūrinis namas, apšildomas, 4 metų senumo. 50 pėdų lotas. Kaina \$12,500.
6 flatų apart. namas. \$41,000.
13 flatų apart. namas Kaina prieinama.
8 flatai ir 2 storai, 3 ofisai, Kaina \$75,000.
Brighton Parke 2 flatų gražus mūrinis namas. Pigiai.
4 flatų mūrinis namas, mūrinis garažas, šonu įvažiavimas. Kaina \$20,500.
Per mane pigiau pirkite, daugiau pelnysite.
CHAS. URNICH-URNIKAS
2500 W. 63rd St., antros lubos. PProspect 6-6025.

PARDUODAMAS medinis namas, 4 flatai po 4 kambarius. Yra netoli bažnyčios. Rendos neša \$129 į mėnesį. Parduos nebrangiai. \$6,800. 1 flatas tuščias pirkėjui. 4935 West 69th St. Portsmouth 7-6663. JOE.

6 KAMBARIŲ stūba su 2 1/2 kamb. beismontu. Tuoj galima įeiti. 6625 S. Campbell Ave., po 1 val. popiet.

FARMS FOR SALE
Ukiai Pardavimui
NAMŲ, FARMŲ, biznių progos. Visokios rūšies, didumo ir kainų. Rašykite dėl srašto. Decker Realty Service Inc., Paw Paw, Mich.

BUSINESS CHANCES
Biznio Progos
SKALBYKLĄ, mūrinis namas, geras miestas. Pajamos 1949 \$20,000. Pelningas biznis. 2 išvežiojimai trokai. Visi įrengimai. Bargesas, \$75,000. Išmokėjimas Decker Realty Service, Inc., Paw Paw, Michigan.

PARDAVIMUI arba mainymui gazolino stotis su 5 kambarių namu ant biznio gatvės, prie Beverly Hills. Šaukite CEDarcrest 3-8931.

PARDAVIMUI TERNIŠKA
T and T TAVERNA
Visi puikūs įrengimai, automatiški šaldytuvai, ilgas lysas, jauki vieta. Salygas patirsite vietoje ir jos bus priimanos. 2908 W. 63rd Street, REpublic 7-9624.

FURNISHED ROOMS—TO RENT
Gyvenimui Kambariai
RENDON 3 furnished kambariai prie senyvo našio, vedusiai porai bei vaikų, kurie dirba dienomis. Norintiesiems svaigiančių gerimų, nerūkantiems ir kad galėtų užlaikyti švariai kambarius. Šaukite vakarais nuo 6 iki 8 val. pirmadienį in antradienį. Boulevard 8-1273.

RENDON furnished kambarys. Telefonuokite iš ryto Nevada 8-8285. 624 So. Lawndale Ave.

RENDON 3 kambariai su virtuve. 7826 SO. MORGAN ST.

RENDON furnished kambarius. 3122 W. 40th Street.

MIEGAMOS kambarys su virtuvės privilegijomis dirbančiai porai arba 2 merginoms, art 65th ir Sangamon St. Šaukite Englewood 4-1543.

RENDON 2 kambariai su virtuve vyrams arba vedusiai porai. 6541 SO. CAMPBELL AVE.

KAMBARIAI VYRAMS
Furnišuoti, dideli, šviesūs ir parankūs. Šviežiai atremontuoti, randa pigi — \$15 mėnesiui.
LITHUANIA HOTEL
1606 So. Halsted Street, Tel. TAYlor 9-2733.

ISNUOMOJAMI kambariai su pilnu išlaikymu, ir be, Gera progą dėl DP. 1447 S. Hamlin Ave., iš kiemo.

KAMBARYS ir valgis. Dailus didelis kambarys su puikiais maistas, vyram. Įvairi transportacija. Boulevard 8-3571.

FOR RENT—IN GENERAL
Rendai—Rendai
RENDON flatas. Savininkas 2-me aukšte iš kiemo. 3534 So. Parnell Ave, Miškinis.

AUTOS-TRUCKS FOR SALE
Autai ir Sunkvežimiai Pardavimui
TOBULOS MAŠINOS

Vieno savininko, visiškai kaip naujos. Kiekviena turi radijo, šildytuvą ir visus įrengimus. Garantuotos. Lengvos išmokėjimo sąlygos.
1949 OLDS "99" conv. cpe. \$2495
1949 CHRY. Newyorcker 4 dr. \$1895
1948 OLDS "99" 4 durų \$1995
1948 OLDS. "76" club sedan \$1650
1947 BUICK super 4 durų \$1450
1947 OLDS. "70" club sedan \$1450
1946 DODGE 4 durų sedan \$1150
1946 PLYMOUTH 2 dr. sedan \$1095
1940 FORD 2 durų sedan \$ 395
1939 PONTIAC 4 dr. sedan \$ 295
Ir daugelis kitokių už kainą jų išsigaliti mokėti.

General Motors lengvos sąlygos. Olds, dyleris per ketvirtį amžiaus.

MAY MOTORS SALES
7411 So. Halsted Street

HELP WANTED—MALE
Reikia Darbininkų

REIKALINGAS bartenderis dirbti dienomis. Nuolatinis darbas. 5949 S. Halsted St. Klauskite Bruno.

REIKIA naktinio sargo lietuvių rakandų krautuvei. Atsakingo, gaudančio senatvės pensiją, pavienio. Gyvenimui kambarys. Galės valgi pasigaminoti. Kreipkitės į Progress Furniture Co., 4183 Archer Ave., tel. LAFayette 3-3171.

BROWN and Sharpe operatorių ir pagalbininkų, naktimis, 60 valandų darbo savaitę, jei pageidaujama. Avenue 3-0020.

REIKIA vyro prižiūrėjimui boilerio, Ashland ir Polk St. apylinkėje. Gyvenimui vieta ir tt. furnišuota. I. Goffen, Capitol 7-1700.

MEDŽIO darbininkų, statų sudėstytojų, "sanders", taigpi įvairiam lengvam dirbtuvė. Gera alga. Viršlaikis, apmokamos atostogos ir šventadieniai.
HOFFMAN - IVERS ART MFG. CO., INC.
220 No. Wayne.

REIKIA INDŲ PLOVĖJO (vyro ar moters). Taigpi veiterkos. HERB'S GRILL, 8302 So. Ashland.

REIKIA jauno vyruko kaip shipping clerko dirbti 18-tos ir Wabash A. apylinkėje. Tel. CALumet 5-3805.

REIKIA STALIAUS (JOINER). Patyrusio medžio darbininko dirbti rėmų dirbtuvėje. Geras mokestis. Maloni darbo aplinkuma. Arti Milwaukee Avenue gatvėkario. Taigpi sanderis. N. S. BLANKENBERG CO., 4545 W. Addison. PEnsacola 6-8684.

EUGENE DIETZGEN CO.
turi darbu kaipo
★ Polishers and buffers
★ Wood worker helpers
★ Bench hand filers.
(patyrusiems prie brass castings)
Nuolatinis darbas prie senos atsakomosios imonės.

EUGENE DIETZGEN CO.
954 W. Fullerton
(Fullerton L Station)

TOOL AND DIE MAKERS
Tiktai pirmos rūšies vyrai, įvairiems darbam. Nuolatinis darbas prie senos atsakomosios imonės, išdirbėjai of Precision Manufacturing instrumentu.

EUGENE DIETZGEN CO.
954 West Fullerton
(Fullerton L Station)

MEDŽIO DARBININKŲ
Prie smulkmenų suolo darbu. Hand scrapers and sanderis, 35 iki 55 metų amžiaus. Galį pagalauti savo įrankius. Nuolatinis darbas prie senos atsakomosios imonės.

EUGENE DIETZGEN CO.
954 West Fullerton
(Fullerton L Station)

HAND SCREW MACHINE
nutaistytoju ir operatoriu bent 1 metų patyrimo. Nuolatinis darbas prie senos atsakomosios imonės.

EUGENE DIETZGEN CO.
954 West Fullerton
(Fullerton L Station)

TURRET LATHE
nutaistytoju ir operatoriu. Mažiausia 1 metų patyrimo. Nuolatinis darbas prie senos atsakomosios imonės.

EUGENE DIETZGEN CO.
954 West Fullerton
(Fullerton L Station)

STOCK HELPERS
Patyrusių — Mail Order
Amžius 18 iki 30.
ALISON BOWES CO.
427 W. Randolph 11-tas aukštas.

MURININKAI
Matykite Užveizdą
St. Turibus.
57th and S. KARLOV

HELP WANTED—MALE-FEMALE
Reikia Darbininkų ir Darbininkių

VYRŲ IR MOTERŲ
RANKOMIS SIUVĖJŲ
SIUVAMŲ MAŠINŲ OPERUOTOJŲ
PROSYTOJŲ

Buvusieji tremtiniai, kurie domisi šiais darbais, turėtų kreiptis. Patyrimas pageidaujamas, bet nėra būtinas. Aukštas akordinio darbo mokestis.

HART SCHAFFNER & MARX
728 W. Jackson Blvd.

TO RENT—WANTED
Ieško Renduoti

NORI išnuomoti 4 ar 5 kambarių nefurnišuotą apartamentą, vakarinę ar šiaurvakarinę dalį. Mokės iki \$60. Atsakinga dirbanti pora. Nėra vaikų bei naminių žvėrių. Miller. SEeley 3-1619.

SUAUGUSIŲ šeimai būtinai reikės 2-3 miegamųjų flatų ar stūbos šiaurvak. arba priemiesty arti CME P and P geležinkelio. Dirba 25 m. prie geležinkelio komp. Šaukite bile kada. ARmitage 6-9665.

HELP WANTED—FEMALE
Darbininkių Reikia

REIKIA moters namų ruošos darbu. Paprastas valgių virimas. 3 mo-kyklos vaikai. Savas kambarys, maudynė, Geras mokestis. Reikalingas paliūdimas. Turi kalbėti angliškai. Vincennes 6-3400.

OPERATORKŲ, patyrusių, prie mokyklų uniformų. Dienomis ar naktimis (nuo 5:30 iki 10:00 vakaro). Taipgi rėisėjos, 63 E. Adams, 2 aukš.

MOTERŲ IR MERGINŲ
Kiek patyrusių dirbtuvės darbu. Nuolatinis darbas.
GERAS mokestis.
EAGLE GRINDING WHEEL CO.
2519 Fulton Street.

REIKIA JAUNŲ MOTERŲ
mokyti neįėjimui užtaisymo darbu. Šis yra smulkus rankų darbas prie praplyšusių drapanų. Mes išmokysime jus šio darbo ir mokėsimės jums laike mokymosi. Kada įysite patyrimą, jūsų uždarbis bus pakeltas. Šis darbas nėra nuo štuks, jus gausite savaitinę algą. Darbas nuolatinis, pilnai 5 dienas savaitę. Švart, maloni darbo vieta. Mes taipgi turime vietos patyrusioms šiame darbe moterims. Geras mokestis.

NATIONAL WEAVING CO.
Kambarys 915
1525 East 53rd Street.

REIKIA OPERATORKŲ
patyrusių prie geresnių suknių. RUTH DRESS CO.
325 W. Jackson.

REIKIA OPERATORKŲ
Patyrusių prie moterų suknelių GERAS ATLYGINIMAS
Geros darbo sąlygos
HARRISON & SON
367 W. Adams St.

JEGA VAROMŲ SIUVAMŲ
MAŠINŲ OPERATORKŲ
Gera alga. Reguliaris algos pakėlimas. Pilnos privilegijos. Gera ateitis. WHEELER PROTECTIVE
APPAREL
224 W. Huron St. SUPERior 7-3948.

BOX NAILERS (patyrusių)
BUFFERS (patyrusių)
DIRBTUVES DARBININKŲ
Nuolatinis darbas.
Apmokamos atostogos ir šventės.
THE MERIT COMPANY
2125 West Rice Street.

SUDESTYMO (ASSEMBLY)
DARBININKŲ
MERGINŲ — MOTERŲ
Pilną laiką dienomis darbas. Patyrimas nereikalingas. Įvairūs darbininkams naudingumai. Pasidalinimas pelnu. Kafeteria. 40 valandų savaitę. Geras pradžioje mokestis.

FEDERAL TOOL CORP.
3600 Pratt
Cornelia 7-3060.

SITUATION WANTED
Ieško Darbo
IESKAU DARBO PRIE NAMŲ.
Moku mallowoti ir dekoruoti. Taip pat pataisau namus. WALTER
WATKINS
6700 STONY ISLAND AVE.
Telefonuokite ryte arba vakare
Tel. HYde Park 3-2516

MISCELLANEOUS
Ivairūs
KAURU, BALDU VALYMAS
Specialiai 9x12 kuro išvalymas \$3.95
Mažas kuras išvalomas dykai, su užsakymu. Seklyčios setas išvalomas ir "mothproofed".
ARISTO RUG & FURNITURE
CLEANERS—SPaulding 2-1637.

AUDŽIU lietuviškus tautinius rūbus ir pirmą užsakymu taip pat pagalvėms, užuolaidoms ir kitiems dekoratyvams audiniams. Danutė Surkutė, 4443 So. Wood Street.

REPAIRS—IN GENERAL
Ivairūs Įrenginiai
DIDELĖ SUTAUPA
DIDELĖ NUOLAIDA
ant radijų, televizijų, šaldytuvų, skalbiamų mašinų ir rakandų.
Matykite mes pirma pirkimo. Mes taipgi turime kelis vartotus šaldytuvus, skalbyklas ir vacuum valytuvų kainą nuo \$15. Ateikite i mūsų įstaigą ir pamatykite patys. Mes paaisinsime jūsų seną prekę iškeitimui.

A. C. NOVAK & SONS
3428 WEST 63